

XXI SETMANA DE CINE FORMATIU

EDUCACIÓ I SOSTENIBILITAT

16 - 20 novembre 2015

Coordinació: N. Lorenzo i N. Rajadell

SEMINARI DE
CINEMA FORMATIU

Dilluns 16

10.30-10.45

Inauguració i presentació

Dra. Roser Boix, *Degana de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona*

Dr. Paulino Carnicero, *Director del Departament de Didàctica i Organització Educativa*

Dra. Núria Lorenzo, *Coordinadora del Grup de Recerca Consolidat en Investigació i Assessorament Didàctic (GIAD SGR 1389)*

10.45-12.30

Conferència Inaugural

Educació i sostenibilitat

Dr. Pierluigi Malavasi, *Director de l'Alta Scuola per l'Ambiente, Università Cattolica del Sacro Cuore (Itàlia)*

Dra. Alessandra Vischi, *Responsable Formazione de l'Alta Scuola per l'Ambiente, Università Cattolica del Sacro Cuore (Itàlia)*

Matteo Viadana Piovesan, *Investigador de l'Alta Scuola per l'Ambiente, Università Cattolica del Sacro Cuore (Itàlia)*

Coordina: **Dra. Núria Rajadell**

17.30-19.30

Conferència i debat

Alta formació i comunicació per a la sostenibilitat

Dra. Alessandra Vischi, *Responsable Formazione de l'Alta Scuola per l'Ambiente, Università Cattolica del Sacro Cuore (Itàlia)*

Coordinen: **Carles Lindin i Lluís Solà**

18.30-21.00

Projecció i debat

Comprar, tirar, comprar

Responsables: **Joan Mallart, Marian Baqués i Ramona Valls.**

Aula 223-224, 2a. planta, Edifici de Llevant

Dimarts 17

12.30-14.00

Debats al voltant de pel·lícules i documentals

Los dioses están locos

Responsables: **Saturnino de la Torre, Claudia Carrasco i Jessica Cabezas**

La economía de la felicidad

Responsables: **Núria Lorenzo, Francy Y. Quintero i Rodrigo Cid**

Hacia rutas salvajes

Responsables: **Sandra Martínez i Núria Rajadell**

No Impact Man

Responsables: **Matteo Viadana Piovesan i Aurora Bosna**

El planeta libre

Responsables: **M. Antònia Pujol i Montserrat González**

Super Size Me

Responsables: **Teresa Godall, Sandra Gallardo i Sònia Vidal**

Coordina: **Matteo Viadana Piovesan**

19.30-21.30

Projecció i debat

La tierra prometida

Responsables: **Elia López, Maite Bracamonte i Maria de Borja**

Dimecres 18

10.30-12.30

Projecció i debat

Home

Responsables: **Àstrid Castells i Silvia Alcaraz**

17.30-19.30

Projecció i debat

Google y el cerebro mundial

Responsables: **Lluís Solà, Núria Álvarez i Carles Lindin.**

Dijous 19

12.30-14.30

Projecció i debat

La Famille Bélier

Responsables: **Àngels Renom, Urgell Poch i Immaculada Bordas.**

17.30-19.30

Projecció i debat

La Famille Bélier

Responsables: **Núria Fustier, Urgell Poch.**

Grup d'Investigació i Assessorament Didàctic (GIAD SGR 1389)

Seminari de Cinema Formatiu

Dra. Núria Lorenzo

Coordinadora de GIAD

Tel. 93 403 50 56

e-mail: nuria.lorenzo@ub.edu

Dra. Núria Rajadell

Coordinadora del Seminari de Cinema Formatiu

Tel. 93 403 50 44

e-mail: nrajadell@ub.edu

SEMINARI INTERNACIONAL DE CINEMA FORMATIU

“EDUCACIÓ I SOSTENIBILITAT”

Del 16 al 20 de novembre de 2015

Aula Magna de la Facultat d'Educació de l'Edifici del Teatre

Campus Mundet de l'Universitat de Barcelona
Passeig de la Vall d'Hebron, 171
08035 Barcelona

Realització i organització:

Universitat de Barcelona

Facultat d'Educació

XXI Setmana de Cinema Formatiu

EDUCACIÓ I SOSTENIBILITAT

Els temps estan canviant i les dinàmiques universitàries també. Fa 21 anys es va iniciar una activitat que encara avui mantenim: la Setmana del Cinema Formatiu. És un punt de trobada entre professorat i estudiants de diferents ensenyaments, per a debatre i reflexionar al voltant d'una temàtica concreta, i, depenent de la temàtica seleccionada, sol·licitem la col·laboració a institucions que hi treballen de manera específica. Alguns estudiants s'han implicat i han passat a formar part del Seminari que l'organitza. Aquest és l'èxit i la raó d'aquesta activitat, la implicació i la participació, el diàleg i l'expressió de totes les persones que participen. Aquest any comptem també amb la col·laboració de l'Alta Scuola per l'Ambiente, de la Università Cattolica del Sacro Cuore, d'Itàlia.

Al 2005 la UNESCO es va plantejar per abordar el desenvolupament sostenible, treballar amb una triple finalitat: 1. Promoure l'educació com a fonament d'una societat més viable per a la humanitat; 2. Integrar el desenvolupament sostenible en tots els nivells de tots els sistemes educatius; 3. Intensificar la cooperació internacional en favor de l'elaboració i la posada en comú de pràctiques, polítiques i programes innovadors d'educació per al desenvolupament sostenible.

Amb aquesta setmana us convidem a pensar sobre l'educació i la sostenibilitat en general, però ho podem vincular als àmbits social, econòmic, polític, comunicatiu, entre d'altres. Les pel·lícules, els documentals i les lectures ens han portat a traslladar-vos i compartir amb vosaltres un munt d'interrogants:

Quins canvis culturals són necessaris per a la promoció del desenvolupament econòmic i al mateix temps la cura del medi ambient?

Per què ens hem de preocupar des de l'àmbit de l'educació i/o el treball social dels temes de sostenibilitat?

On i com hem d'aprendre i experimentar bones pràctiques de sostenibilitat?

És un aprenentatge possible?

Quines accions podem desenvolupar com a mestres, pedagogs, educadors socials o treballadors socials?

Promoure un estil de vida sostenible, què implica i quin context hem de crear?

Finalitzant el decenni de la UNESCO (2015) per al desenvolupament sostenible i coincidint amb la temàtica escollida pel Seminari del Cinema Formatiu, cal que ens plantejem de forma interdisciplinària i conjunta fins a quin punt hem assolit els propòsits del decenni, què hem fet, com ho hem fet i per què ho hem fet d'aquesta manera i no d'una altra.

PROFESSORAT I ESTUDIANTS PARTICIPANTS

Alcaraz Domínguez, Silvia	González Perea, Montserrat
Álvarez Bertrán, Núria	Guzmán Martínez, Máximo
Baqués Trenchs, Marià	Lindín Soriano, Carles
Bordas Alsina, Immaculada	López Cassa, Èlia
Borja Solé, Maria	Lorenzo Ramírez, Núria
Bosna, Aurora	Martínez Pérez, Sandra
Bracamonte Sánchez, Maite	Poch Planas, Maria Urgell
Cabezas Alarcón, Jessica	Pujol Maura, M. Antonia
Carrasco Manríquez, Claudia	Quintero, Francy Yasmith
Castells Tello, Astrid	Rajadell Puiggròs, Núria
Cid Cifuentes, Rodrigo	Renom Sotorra, Àngels
De la Torre, Saturnino	Solà Descamps, Lluís
Fustier García, Núria	Valls Montserrat, Ramona
Gallardo Ramírez, Sandra	Viadana Piovesan, Matteo
Godall Castell, Teresa	Vidal Valero, Sònia

QUÈ PRETENEM

1r

Mostrar una via superadora de la confrontació teoria-pràctica mitjançant la integració de la reflexió i l'aplicació. La visualització i debat de pel·lícules, les visites a exposicions, i les conferències i la taula rodona proporcionen un model teoricopràctic diferent del de les jornades i congressos universitaris, en què predomina la teoria per damunt del vessant aplicat.

2n

Aprofundir en els components instructius del cinema, aprenent a contemplar el cinema en clau formativa. El procediment didàctic observar-relacionar-aplicar (model ORA) facilita la lectura formativa de moltes de les pel·lícules comercials. Aquesta lectura es pot fer des de la pedagogia, la psicologia, la sociologia, la filosofia, o bé l'ètica, la història, la llengua i la literatura, l'art, el dret, etc., per no citar altres àmbits de coneixement.

3r

Prendre consciència que el cinema, i més concretament el cinema televisiu, està contribuint a fomentar, transmetre, afermar o canviar valors i contravalors socials. Atès el volum de pel·lícules que s'emeten anualment, podem considerar que aquest és un mitjà amb una enorme influència social, a causa de la gran quantitat de missatges que es transmeten.

“SOSTENIBILITAT I CINEMA FORMATIU”

XXI Setmana de Cinema Formatiu

SEMINARI INTERNACIONAL DE CINEMA FORMATIU

Conferència Inaugural *“Educació i sostenibilitat”*

Dr. Pierluigi Malavasi, Direttore Alta Scuola per l’Ambiente
Università Cattolica del Sacro Cuore (Italia)

Dra. Alessandra Vischi, Responsabile Formazione Alta Scuola per l’Ambiente
Università Cattolica del Sacro Cuore (Italia)

Matteo Viadana Piovesan, Alta Scuola per l’Ambiente
Università Cattolica del Sacro Cuore (Italia)

Lunes 16 de novembre de 2015, a les 10.30h

Aula Magna de la Facultat d’Educació de l’Edifici del Teatre

Campus Mundet de la Universitat de Barcelona
Passeig de la Vall d’Hebron, 171
08035 Barcelona

Organitza:

Grup d’Investigació i Assessorament Didàctic (GIAD SGR 1389)

Dra. Núria Lorenzo i Dra. Núria Rajadell

Fa 21 anys es va iniciar, arrel de la celebració del centenari del naixement del cinema, una activitat que encara avui mantenim: la SETMANA DE CINEMA FORMATIU. Una activitat per a aprofundir en una estratègia didàctica a partir del model ORA, dissenyat per un col·lectiu de professorat pertanyent al grup GIAD, concretament Saturnino de la Torre, Maria de Borja, Núria Rajadell i Maria Dolors Millan.

I després d'aquestes dues dècades seguim oferint aquest punt de trobada entre professorat i estudiants de diferents ensenyaments, per a debatre i reflexionar al voltant d'una temàtica concreta, i, depenent de la temàtica seleccionada, sol·licitem la col·laboració a institucions que hi treballen de manera específica.

El Seminari de Cinema Formatiu, depenent del GIAD (Grup d'Investigació i Assessorament Didàctic) de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona, promou aquesta activitat però és un seminari de treball i de recerca obert a totes aquelles persones que estiguin interessades en el cinema, i puntualment a aquelles persones que estan interessades per la temàtica específica que es tracta al llarg de la Setmana. Alguns estudiants s'han implicat i han passat a formar part del Seminari que l'organitza. Aquest és l'èxit i la raó d'aquesta activitat, la implicació i la participació, el diàleg i l'expressió de totes les persones que participen.

Aquest any hem acordat aprofundir en la temàtica de la Sostenibilitat i l'Educació, perquè esdevé una data especial, ja que se celebra el desè aniversari de l'un fet important; a l'any 2005 la UNESCO es va plantejar per abordar el desenvolupament sostenible, treballar amb una triple finalitat:

- Promoure l'educació com a fonament d'una societat més viable per a la humanitat;
- Integrar el desenvolupament sostenible en tots els nivells de tots els sistemes educatius
- Intensificar la cooperació internacional en favor de l'elaboració i la posada en comú de pràctiques, polítiques i programes innovadors d'educació per al desenvolupament sostenible.

Superada una primera dècada considerem la importància de reflexionar al voltant d'aquesta temàtica des d'una Facultat d'Educació, amb formació per a futurs mestres, pedagogs, treballadors socials, educadors socials... perquè també nosaltres tenim el dret i el deure de vetllar per un món més just i sostenible, a través de la nostra docència i recerca.

Aquesta setmana comptem amb la col·laboració d'un equip de professionals de l'Alta Scuola per l'Ambiente, de la Università Cattolica del Sacro Cuore, d'Itàlia, que ens aportaran el seu coneixement des d'un entorn universitari privilegiat per al tema seleccionat per aquesta Setmana.

A més comptem amb una sèrie de pel·lícules que es visionaran i debatran en algunes de les classes, també amb una taula rodona d'intercanvi d'experiències entre professionals de medi ambient i professionals de l'educació, i una nova proposta de portar a terme una sessió del Seminari de Cinema Formatiu, per tal de conèixer, debatre i plantejar-nos, de forma interdisciplinària i conjunta fins a quin punt hem assolit els propòsits del decenni, què hem fet, com ho hem fet i per què ho hem fet d'aquesta manera i no d'una altra; i, a més que la nostra activitat d'aquesta Setmana serveixi per donar un pas endavant a la millora ecològica i humana del nostre planeta.

Esperem i desitgem que gaudim tots plegats d'aquesta nova Setmana de Cinema Formatiu 2015 !!

©Núria Rajadell i Núria Lorenzo (coordinadores)

Grup de Recerca Consolidat GIAD 1389–2014 i Seminari de Cinema

Núria Lorenzo, Núria Rajadell, Àstrid Castells, Sandra Martínez, Núria Álvarez, Lluís Solà, Montse González i Joan Mallart. Carles Lindín, Teresa Godall, Vittoria V.A. Bosna, Maria Antònia Pujol, Sílvia Alcaraz, Ramona Valls, Marià Baqués, Saturnino de la Torre, Maite Bracamonte, Àngels Renom, Urgell Poch, Immaculada Bordas, Núria Fustier, Maria de Borja, Èlia López, Màximo Guzmán, Matteo Viadana, Pierluigi Malavasi, Alessandra Visqui, Sandra Gallardo, Sònia Vidal, Franci Y. Quintero, Rodrigo Cid, Claudia Carrasco i Jessica Cabezas

RELACIÓ DE COORDINADORS/COORDINADORES I PEL·LÍCULES DE LA SETMANA

- ALCARAZ, Sílvia i CASTELLS, Àstrid
HOME
- ÀLVAREZ, Núria; LINDÍN, Carles i SOLÀ, Lluís
GOOGLE I EL CERVELL MUNDIAL
- BORJA, Maria de; BRACAMONTE, Maite i LÓPEZ, Èlia
TIERRA PROMETIDA
- CARRASCO, Claudia CABEZAS, Jéssica i TORRE, Saturnino de la
LOS DIOSES DEBEN ESTAR LOCOS
- GODALL, Teresa; GALLARDO, Sandra i VIDAL, Sònia
SÚPER ENGÓRDAME
- GONZÀLEZ, Montse i PUJOL, Maria Antònia
PLANETA LIBRE
- LORENZO, Núria; QUINTERO, Francy Y. y CID, Rodrigo
LA ECONOMÍA DE LA FELICIDAD
- MALLART, Joan; BAQUÉS, Marià; CABEZAS, Jessica; CARRASCO, Claudia i VALLS, Ramona
COMPRAR, TIRAR, COMPRAR
- MARTINEZ, Sandra i RAJADELL, Núria
HACIA RUTAS SALVAJES
- RENOM, Àngels; POCH, Urgell; BORDAS, Immaculada i FUSTIER, Núria
LA FAMILIA BÉLIER
- VIADANA, Matteo i BOSNA, V.V. Aurora
NO IMPACT MAN

MODEL O.R.A.

dissenyat per De la Torre, Borja, Millán i Rajadell, membres del grup GIAD

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original
- Direcció
- Producció
- Any de producció
- Durada
- País
- Gènere
- Guió
- Fotografia
- Muntatge
- Música
- Intèrprets
- Editora o distribuïdora

SINOPSI

A) OBSERVAR I COMPENDRE

- *QUÉ (tema i argument)*
- *¿PER QUÉ? (missatge que suggereix, exhaltació o crítica de valors personals o socials)*
- *ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)*
- *QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)*
- *COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)*
- *LLENGUATGE CINEMATogràFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)*

B) RELACIONAR

- *Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.*
- *Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació, i relaciona-ho amb lectures o altres obres cinematogràfiques.*
- *Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.*

C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

- *Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu).*
- *Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula).*
- *Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).*
- *Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)*
- *Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)*

D) QÜESTIONS PER AL DEBAT

Coordinen: Àstrid Castells i Sílvia Alcaraz.

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **HOME**
- Direcció: Yann Arthus-Bertrand
- Producció: Luc Besson
- Any de producció: 2009
- Durada: 120 min.
- País: França
- Guió: Yann Arthus-Bertrand
- Fotografia: Yann Arthus-Bertrand
- Muntatge: Yen le Van
- Música: Armand Amar
- Intèrprets:
- Gènere: Documental
- Editora: o distribuïdora: Europa Corp.,
asociado con PPR

A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- QUÉ (tema i argument)

Aquest documental vol conscienciar sobre l'impacte de les activitats de l'ésser humà sobre el planeta Terra. El documental fa un extens recorregut per diferents ecosistemes presents al nostre planeta i explica la influència de les activitats humanes com l'agricultura, l'extracció de petroli, les activitats industrials o la vida a la ciutat en aquests ecosistemes.

- ¿PER QUÉ? (missatge que suggereix, exhaltació o crítica de valors personals o socials)

El documental relaciona el procés de formació de la terra amb les condicions ambientals privilegiades de les quals disposa, tot transmetent la idea que és un entorn únic en el sistema solar que cal preservar. Concretament, explica que la interacció entre diferents elements (aigua, terra...) és la clau per al funcionament i el manteniment d'aquest sistema i, per extensió, de qualsevol forma de vida que s'hi pugui desenvolupar. Així doncs, es parla d'un equilibri molt sofisticat i alhora fràgil que és conseqüència d'una llarga evolució. L'ésser humà, malgrat ser una de les espècies que fa menys temps que habiten el planeta, ha alterat aquest equilibri a causa d'una estratègia equivocada d'explotació dels recursos naturals.

- ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)

El documental mostra imatges majoritàriament procedents de la natura, com el bosc, la sabana, el mar, el glaciàr, les muntanyes, o els camps de cultiu. A més, apareixen imatges

relacionades amb l'activitat humana en la societat industrial, com les grans ciutats i les fàbriques.

- *QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)*

El protagonista d'aquest documental no és una o unes persones físiques que amb les seves accions facin avançar la història. Al contrari, el documental se centra en el concepte de planeta o la natura. Descriu minuciosament els elements que la componen, i dóna claus sobre el seu funcionament, que és tan precís com fràgil. Aquest sistema dóna lloc a totes les formes de vida que existeixen, inclòs l'ésser humà. Novament, es parla de l'ésser humà com a espècie, i no com a individus aïllats. D'aquesta manera es vol promoure la unitat de les persones cap a la presa de consciència de la responsabilitat que tenim vers la conservació del planeta.

- *COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)*

El documental aconsegueix reivindicar la importància de la natura per a la vida mitjançant un repàs dels diferents "miracles" que ha aconseguit i que l'ésser humà està destruint amb la seva activitat. Això es reforça amb el fet que l'ésser humà, quan apareix, està completament empetitit. Per exemple, en mostrar com els grans camps de cultiu dissenyats pels humans són només petits punts en la grandiositat del desert, s'intenta desterrar la imatge de suposada superioritat que s'atribueix a la nostra espècie i destacar que som només una peça més en l'engranatge del sistema que forma el planeta terra.

- *LLENGUATGE CINEMATogrÀFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)*

Un dels punts forts d'aquesta obra és l'ús que es fa del llenguatge cinematogràfic on es posen en joc de manera coherent els components visual, auditiu, el muntatge i la narració per tal de desenvolupar en l'espectador un sentiment i una voluntat de protecció del planeta. Pel que fa al component visual, predominen les imatges panoràmiques, normalment aèries, de gran bellesa estètica per la seva harmonia de formes i colors; fet que permet observar, per exemple, la superfície deforestada a la selva amazònica o la reducció de la capa de gel que cobreix el pol nord. Pel que fa al so, està dominat per una veu en off (el narrador), que contribueix a la comunicació del missatge principal del documental, acompanyada d'una música de fons que provoca la reflexió de les paraules i d'una frase repetitiva molt provocativa: "Todo se acelera".

B) RELACIONAR

- *Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.*
- *Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació, i relaciona-ho amb lectures o altres obres cinematogràfiques.*
- *Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.*

Aquest documental inclou alhora un valor didàctic que obeeix principalment a la selecció, presentació i tractament de dades estadístiques sobre la formació del planeta, a més de l'explotació dels recursos naturals. L'antiguetat de les diferents espècies, com per exemple, quants anys van passar des de la formació de la terra fins al creixement de l'arbre, són dades d'un alt valor instructiu presents en aquesta obra. S'observa una voluntat didàctica en la presentació de dades objectives ja que utilitza expressions com “dos terços de la població mundial”, “un 80% dels recursos”: fet que ajuda a que l'espectador pugui posar en context la informació i entendre-la més fàcilment que si fos presentada únicament amb nombres absoluts; com també es mostra la voluntat de facilitar la comprensió de l'abast de les xifres mitjançant la comparació. Per exemple, es diu que “un litre de petroli produeix la mateixa energia que cent parells de braços durant vint-i-quatre hores” o que a la ciutat de Los Àngeles, el nombre d'automòbils es gairebé igual al nombre d'habitants.

S'aposta per l'ús racional dels recursos dels quals disposa l'espècie humana. Així, just després d'afirmar que els habitants de Las Vegas estan entre els majors consumidors d'aigua del món, passa a explicar la feina que fan un grup de dones a la Índia, que consisteix a fer forats al terra durant l'estació seca per tal de poder recollir l'aigua que s'hi acumuli durant l'època de pluja. La major part de la obra se centra en destacar accions dutes a terme pels humans que han perjudicat el planeta. Tanmateix, el documental acaba amb una breu descripció de bons exemples d'ús de les energies renovables o altres accions dutes a terme per reduir l'impacte ambiental de les activitats humanes. Aquest fet és especialment important des del punt de vista de la crítica constructiva, i obre la possibilitat a possibles investigacions i propostes per part de l'alumnat orientades al desenvolupament sostenible.

C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

- *Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu).*

Aquesta pel·lícula seria recomanable que la pogués veure tothom. Aprofitant els temaris de ciències que es donen durant l'Ensenyament Secundari Obligatori (ESO), el professor podria fer un debat per aclarir dubtes de l'alumnat

- *Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula).*

Explicar de forma didàctica i aportant dades científiques, com va ser l'origen del nostre planeta i l'evolució fins els nostres temps. Conscienciar a tots plegats les nostres actuacions envers el planeta en el qual estem vivint.

- *Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).*

Dins l'educació formal, el visionat d'aquesta pel·lícula està clarament relacionat amb l'assignatura de ciències, tant naturals com socials.

- *Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)*

Els alumnes que cursen la ESO tenen entre 12 i 16 anys. En aquesta edat és molt important fomentar l'esperit crític i sobretot aprendre a argumentar. Per tant, la metodologia més adequada després del visionat d'aquesta pel·lícula seria el debat a partir de les preguntes que es plantejaran en el següent apartat o d'altres que el professor consideri adients.

- *Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)*

Aportem algunes pel·lícules interessants per a complementar aquesta primera aportació:

- *The 11th Hour* (2007) <http://www.terra.org/categorias/peliculas/la-hora-11>
- *La tierra herida. ¿Qué mundo heredarán nuestros hijos?*: Barcelona: Destino.
- http://www.consumer.es/web/es/medio_ambiente/urbano/2012/01/19/206265.php#sthash.T57dC9gZ.dpuf
- *Ecocidio. Historia de las extinciones en masa de las especies'*. Pamplona: Laetoli, http://www.consumer.es/web/es/medio_ambiente/urbano/2012/01/19/206265.php#sthash.T57dC9gZ.dpuf
- <http://www.youtube.com/homeproject> (web oficial)

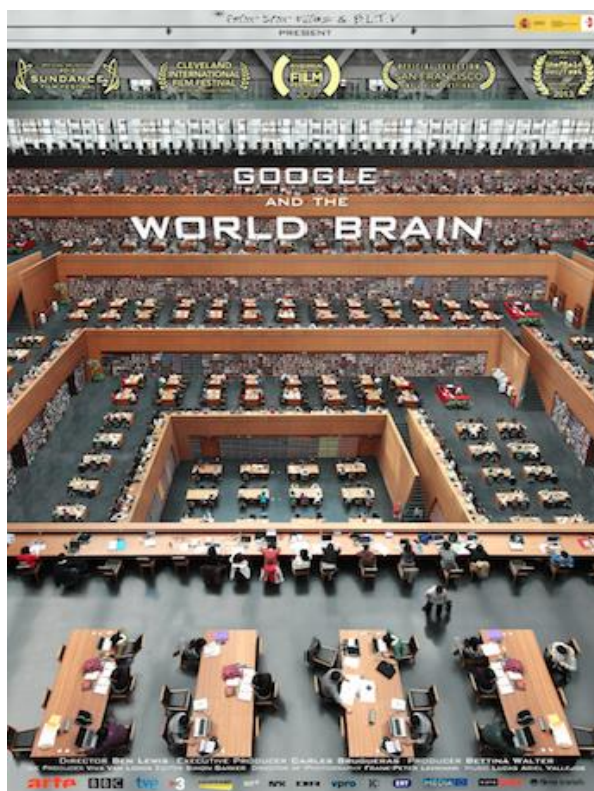
D) QÜESTIONS PER AL DEBAT

- Quines mesures prendries tu, després del que has vist?
- Creus que totes aquestes dades són certes o es vol crear una alarma social?
- Per què una part de la humanitat té aquesta necessitat d'emprar tant la tecnologia si potser amb menys serien més feliços?
- Per què eduquem als nostres fills tecnològicament si sabem que perjudica el planeta?
- Per què la major part dels recursos s'inverteixen en millorar les tecnologies i no per afavorir la generalització d'energies naturals i renovables com la solar o la eòlica o per descobrir-ne de noves?
- Serieu capaços de fer algun esforç per economitza personalment algun tipus d'energia de les que ens perjudiquen? Poseu exemples? Creus que a partir dels excrements animals i humans es podrien fer servir com alternativa d'algun producte artificial i contaminant?
- Serieu capaç de subsistir en un poblat sense llum, wifi, telèfon, televisor... si tinguessis la certesa de que així salvaries la terra?

Coordinen: Núria Àlvarez, Carles Lindí i Lluís Solà.

FITXA TÈCNICA

- Títol original: **GOOGLE I EL CERVELL MUNDIAL** (Google and the World Brain)
- Direcció: Ben Lewis
- Producció: Carles Brugueras i Bettina Walter
- Any de producció: 2013
- Durada: 89
- País: Espanya (amb coproducció amb Regne Unit i Alemanya)
- Fotografia: Frank-Peter Lehmann
- Música: Lucas Ariel Vallejos
- Gènere: Documental
- Editora o distribuïdora: Films Transit International

A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- QUÉ (tema i argument)

El documental explica la realització del projecte de Google Books: escanejar tots els llibres del món per posar-los a l'abast de la humanitat. Convertien en realitat la predicció de H. G. Wells (1937) de la creació del "Cervell Mundial", una enorme biblioteca global que contindria tot el coneixement humà i que conduiria a una nova forma major d'intel·ligència. Tracta les implicacions culturals i socials del projecte; les conseqüències legals pel que fa als drets d'autors, així com en relació amb la competència i el monopoli dels llibres digitals, i apunta els dubtes que es plantegen sobre el dret de la privacitat dels usuaris (lectors). Setanta anys després de H. G. Wells, la realització d'aquell somni ja estava en marxa quan Google va escanejar milions de llibres. Més de la meitat d'aquests llibres, però, estaven encara sota drets d'autor, i grups d'autors i d'editors d'arreu del món van llençar una campanya per aturar-lo, que va culminar en els jutjats de Nova York el 2011.

- *¿PER QUÉ? (missatge que suggereix, exhaltació o crítica de valors personals o socials)*

D'altra banda, des d'una òptica crítica, els "apocalíptics" recelen de veure com el coneixement mundial podria quedar en mans d'una corporació amb interessos econòmics. Davant d'aquests dos posicionaments caldrà també plantejar-se si la tecnologia pot oferir un desenvolupament sostenible del coneixement i com la tecnologia afecta a la creació de coneixement i a l'entorn educatiu.

- *ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)*

El projecte Google Books es desenvolupa físicament a tot el món i és una realitat en l'arreu d'internet. Les imatges i entrevistes es localitzen entre la Xina, els EUA, Europa i Amèrica Llatina.

Es descriu una societat *hipermoderna* (Gilles Lipovetsky), una societat caracteritzada per la invasió de la tecnologia i el canvi en el concepte de cultura. Un món en què l'hiperconsumisme afecta al coneixement, tot convertint-lo en un producte de consum. El mercat mana i la raó o la sostenibilitat s'esvaeixen.

- *QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)*

Els entrevistats són favorables i detractors del projecte Google Books dels àmbits següents:

- Membres de Google: Amit Singhal (vicepresident sènior de Google), Luis Collado (cap de Google Books a Espanya i Portugal).
- Responsables de biblioteques: Robert Darnton (director de la Biblioteca de Harvard), Sidney Verba (exdirector de la Biblioteca de Harvard), Reginald Carr (exdirector de la Biblioteca Bedoleian), Pare Damià Roure (director de la Biblioteca del Monestir de Montserrat, Jean-Noël Jeanneney (exdirector de la Biblioteca Nacional Francesa).
- Analistes de tecnologia: Jaron Lanier (pioner d'internet), Evgeny Morozov (analista d'internet), Kevin Kelly (Cofundador de la revista Wired), Laurence Lessig (fundador de Creative Commons)
- Altres: Kaiser Kuo (director de comunicacions de Baidu), Roland Reuss (professor de literatura alemana a Heidelberg), Pamela Samuelson (professora de dret a Berkeley), Mian Mian (autora xinesa de best-sellers).

- *COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)*

La metàfora "Cervell Mundial" serveix al documental per definir la visió global i totalitzadora del projecte, alhora que l'enllaça amb les visions de ciència ficció de H. G. Wells, amb l'àmbit de les distòpies i de les societats pretesament perfectes basades en control de pensament.

- *LLENGUATGE CINEMATOGRAFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)*

Els plans generals i en moviment de biblioteques i llibres ajuden a emfatitzar la gran dimensió de la cultura impresa, així com la seva mobilitat i diversitat. Contrasta amb els

plans mitjans de les entrevistes, de caràcter immòbil, en què es vehiculen punts de vista individuals.

B) RELACIONAR

- Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.

El documental es relaciona amb la sostenibilitat des del punt de vista del coneixement. De la seva creació, gestió i difusió. De quina manera pot ser sostenible la delegació de tot el saber humà en una empresa privada? És sostenible pensar en l'existència d'un únic cervell mundial? Aquesta idea anorrea la possibilitat de diversitat, d'alteritat, de dissidència. És sostenible que es vulgui reduir el coneixement de la humanitat a l'emmagatzematge de dades?

- Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació, i relaciona-ho amb lectures o altres obres cinematogràfiques.

La millor educació és la que està relacionada amb el màxim de continguts, amb l'accés a qualsevol documentació a l'instant? La tecnologia aporta una millora en la qualitat formativa? Seria sostenible una educació igualitària a tot arreu, que estigués basada en el coneixement d'un "Cervell Mundial", o més aviat caldria parlar d'adoctrinament.

- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.

Aplicat a l'extrem, l'existència d'un "Cervell Mundial", podria representar la creació de valors formatius també globals, desatenent la diversitat. Sempre en vistes a una pau mundial. Aquesta visió ens apropa al món de la literatura distòpica a mig camí entre *Un món feliç* d'Aldous Huxley, el Gran Germà de 1984 de George Orwell i el *Fahrenheit 451* de Ray Bradbury.

C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

- Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu).

Tot i que es tracta d'un documental "aplicable" a diferents contextos i destinataris, pensem que de manera especial podria treballar-se a les classes de tecnologia, de sociologia, d'educació... amb un èmfasi especial a la relació entre tecnologia, coneixement i ensenyament.

- Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula).

L'objectiu principal seria analitzar de forma crítica l'ús de la tecnologia en el moment històric que vivim, fem èmfasi en les implicacions que té en l'àmbit educatiu.

- *Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).*

El documental aborda continguts pedagògics integrats amb valors i actituds històrics, polítics i socials. O són els límits en la creació i la docència en xarxa, quins valors la sostenen, quina ha de ser l'actitud a l'hora de crear coneixement i compartir-lo.

- *Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)*

A partir del visionat del documental, una metodologia dialogada, integradora des de diverses àrees de coneixement (pedagogia, sociologia, tecnologia). Amb l'objectiu que l'alumnat reflexioni sobre l'entorn en què desenvoluparà la seva tasca professional i com aquesta realitat és modificada per la tecnologia.

- *Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge).*

- Darnton, R. (2010). *Digitalitzar és democratitzar? El cas dels llibres*. Barcelona: Arcadia.
- “Anàlisi legal del projecte Google books des de la perspectiva dels drets de propietat intel·lectual” (<http://raco.cat/index.php/BiD/article/view/195941>)
- “Anatomia de Google Books: un projecte de biblioteca digital a la cruïlla” (<http://raco.cat/index.php/BiD/article/view/195956>)
- Dossier de premsa del documental (<http://www.worldbrainthefilm.com/ca#presskit>)

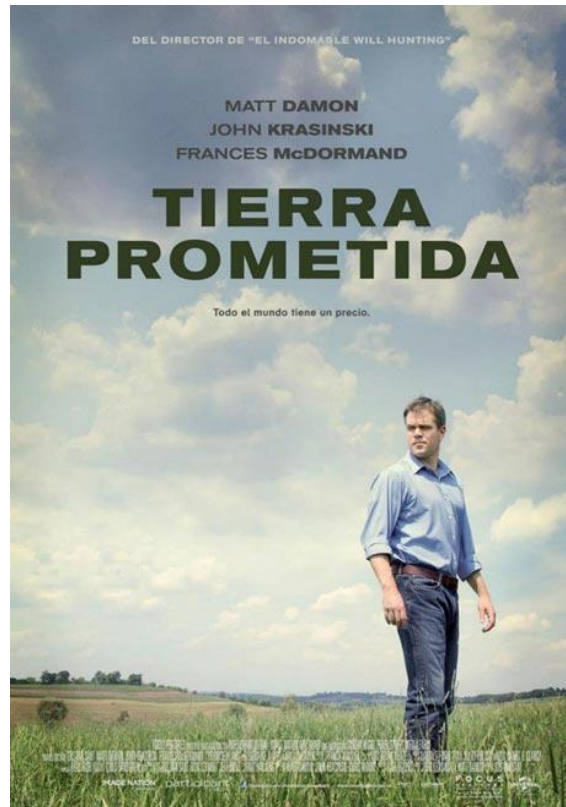
D) QÜESTIONS PER AL DEBAT

- Google hauria d'haver buscat aliats per al projecte? De quina tipologia? Amb quins objectius?
- És moralment legítima l'empresa que es proposa Google Books?
- És positiva la concentració de tot el coneixement en poques mans?
- És millor tenir un sistema molt bo d'accés a la informació o diversos tot i que amb menys quantitat de contingut?
- Per aconseguir una educació de qualitat seria bona la concentració en els organismes que la liderin? El Pla Bolonya serveix per homogeneïtzar?
- Quina relació hi ha entre els conceptes de quantitat i qualitat aplicats al projecte Google Books i aplicat a l'educació?

Coordinen: Maria de Borja, Maite Bracamonte i Èlia López.

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **TIERRA PROMETIDA (Promised Land)**
- Direcció: Gus Van Sant
- Producció: Matt Damon, John Krasinski i Chris Moore
- Any de producció: 2012
- Durada: 106 min.
- País: Estats Units
- Gènere: drama
- Guió: Matt Damon i John Krasinski, basat en un argument de Dave Eggers
- Fotografia: Linus Sandgren
- Muntatge: Billy Rich
- Música: Danny Elfman
- Intèrprets: Matt Damon (Steve Butler), Frances McDormand (Sue Thomason), John Krasinski (Dustin Noble), Rosemarie DeWitt (Alice), Hal Holbrook (Frank Yates), Titus Welliver (Rob), Scoot McNairy (Jeff Dennon)
- Editora: o distribuïdora: Universal Pictures International Spain.

SINOPSI

El consultor Steve Butler (Matt Damon) que ha recorregut un llarg camí des de la seva granja natal fins a la empresa on treballa, amb la seva companya de feina Sue (Frances McDormand) que treballen per a una companyia de gas natural que promou la construcció de pous de gas amb la tècnica del fracking o fractura hidràulica, han estat enviats al poble de McKinley, durament colpejat per la crisi econòmica dels últims anys, per comprar els drets de perforació als propietaris de les terres, quasi tots ramaders. En un principi anava a ser una feina fàcil aviat es complica quan intervenen un respectat professor d'institut Frank (Hal Brook), un hàbil ecologista Dustin (John Krasinski) i Steve comença a interessar-se per una

dona del poble, Alice (Rosemarie DeWitt). Steve intentarà convèncer a la gent dels beneficis de perforar les seves terres, però també tindrà ocasió de reconsiderar el que ha estat la seva vida fins aquell moment.

Premis de la pel·lícula: National Board of Review (NBR): 10 millors pel·lícules de l'any (2012) i Festival de Berlín: Menció especial (ex-aequo con "Layla Fourie") (2013).

A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- *QUÉ (tema i argument)*
- *¿PER QUÉ? (missatge que suggereix, exhaltació o crítica de valors personals o socials)*
- *ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)*
- *QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)*
- *COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)*
- *LLENGUATGE CINEMATOGRÀFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)*

- Quin és el missatge que creus que hi ha en aquesta pel·lícula?
- Quin context, ambient, situacions i societat descriu la pel·lícula?
- Com s'estableixen les relacions entre Steve i les persones del seu entorn i entre Dustin i les persones del seu entorn?
- Quins trets diferencials tenen Steve, el consultor i Dustin, l'ecologista?
- Quines idees o aspectes educatius o de formació suggereix la pel·lícula?
- Quins aspectes educatius poden fer acceptar la proposta de perforació?
- Quines estratègies, situacions o simbolismes utilitza?
- Quina creus que és la intenció d'aquesta pel·lícula?
- Què creus que vol aconseguir?

B) RELACIONAR

- *Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.*
- *Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació, i relaciona-ho amb lectures o altres obres cinematogràfiques.*
- *Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.*
- Com interpretes l'argument i les escenes rellevants en relació al tema i missatge de la Setmana de Cinema Formatiu?
- Creus que actualment es pot donar una situació com la que es mostra a la pel·lícula?
- Creus que una situació així és possible i per què?
- Creus que hi ha alguns fets, escenes o idees que es poden relacionar amb accions, valors, aspectes educatius o de formació?
- Quines idees t'ha suggerit per aplicar al món educatiu?
- Creus que es pot relacionar aquesta pel·lícula amb altres lectures o pel·lícules?
- Què podem aprendre d'aquesta pel·lícula per a la vida quotidiana o professional?

C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

- *Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu).*
- *Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula).*
- *Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).*
- *Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)*

- Per quin tipus de cicle, curs, matèria, trobada, xerrada, ambient, situació o grup de persones seria útil aquesta pel·lícula?
- Qui serien els destinataris?
- En quines situacions formatives la projectaries?
- Quins objectius de formació suggereixes i que podries aconseguir visionant aquesta pel·lícula?
- Amb quin contingut de formació pedagògica, inicial o permanent creus que pot estar relacionada?
- En relació a la fractura hidràulica o fracking, què en saps? Què n'opines?
- Quins són els problemes del fracking?
- Els recursos energètics que tenim a Espanya són les energies renovables. Aquestes tecnologies que ja es tenen i amb un sector empresarial interessat, no caldria aprofitar-les? Què n'opineu?
- Es podria tenir un sistema energètic totalment basat en energies renovables i no cercar combustibles fòssils amb impactes greus per al planeta. El camí serien les energies renovables i la eficiència energètica. Què n'opineu?

- En relació als consultors que apareixen en aquesta pel·lícula. Quines serien les tècniques que utilitzen? Són denunciables?
- Si s'utilitza la tàctica de la por. Què n'opineu?
- Steve arriba al poble amb uns objectius. Com creieu que se va sentir? Quins canvis observeu en el protagonista?
- Steve es va criar en un poble a Iowa on hi havia una fàbrica que es va tancar i això va provocar que la gent marxés i el poble es quedés buit. Què n'opineu?
- Frank, el professor de l'institut diu que si tothom marxés, a on aniríem tots? Què n'opineu? Quines activitats suggereixes?
- Com ho plantejaries o aplicaries?
- Per aprofundir, quines pel·lícules, lectures o quins altres documents utilitzaries?
- Quins comentaris i crítiques han hagut de la pel·lícula ?
- Què passa al nostre país? Catalunya, La Rioja, Cantabria, Navarra i Andalusia han regulat normatives que prohibien l'ús del fracking als seus territoris. El tribunal Constitucional manté el veto al fracking a Catalunya. Què n'opineu?
- El projecte Castor va ser un projecte frustrat de construcció d'un dipòsit estratègic

- artificial de gas natural situat davant de les costes de Castelló i Tarragona que va provocar efectes sísmics i va generar crítiques. Què n'opineu?
- Els promotors del fracking prometen importants avantatges inclús per al medi ambient. Però darrera es pot amagar una qüestió purament econòmica. Què n'opineu?
- Encara que el fracking tingués èxit, l'únic que es produiria seria prolongar la dependència dels combustibles fòssils que són limitats i incompatibles amb el medi ambient. Quant més combustible fòssil es cremi, major seran els efectes del canvi climàtic. Què n'opineu?
- El subtítol de la pel·lícula és: "Tot el món té un preu". Què n'opineu?

- Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)

De la Torre, Saturnino (coord.) (1996). *El cine formativo: Una estrategia innovadora para los docentes*. Barcelona: Octaedro.

<http://www.filmaffinity.com>

<http://labutaca.net>

<http://es.wikipedia.org>

<http://www.elmundo.es>

<http://ccaa.elpais.com>

<http://www.greenpeace.es>

<http://terra.org>

http://focusfeatures.com/promises_land

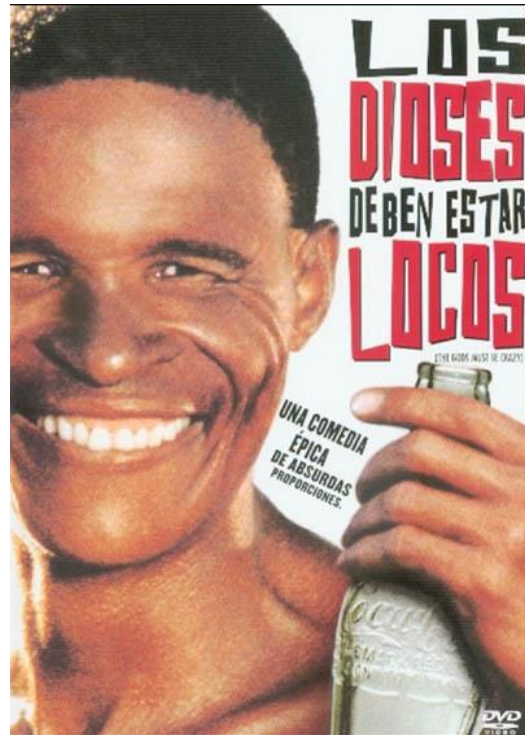
D) QÜESTIONS PER AL DEBAT

- Què vol dir fracking i les seves conseqüències?
- És important per a el medi ambient?
- Quins valors donen sentit a la nostra vida?
- Economia o medi ambient, què és important?
- El medi ambient, quin paper té a les nostres vides?
- La pel·lícula m'ha recordat alguna situació viscuda o coneguda?
- Què faríeu vosaltres en una situació similar?
- A nivell educatiu, es pot parlar de l'escola rural i dels pobles que queden abandonats i sense escola. Què n'opineu?
- Frank, el professor de l'institut, era professor de ciència jubilat amb doctorat i I+D. Amb formació i amb edat, la influència que pot tenir en la comunitat. Què n'opineu?
- Alice, la professora de l'escola vivia a la ciutat i va tornar al poble per viure a la granja que pertanyia a la família feia generacions. Què n'opineu?

Coordinan: Claudia Carrasco, Jessica Cabezas, Saturnino de la Torre

FICHA TÉCNICA

- Títolol y título original: **LOS DIOSSES DEBEN ESTAR LOCOS (The gods must be crazy)**
- Dirección: Jamie Uys
- Producción: Jamie Uys
- Año de producción: 1980
- Duración: 109 min.
- País: Sudáfrica
- Género: Comedia. Aventura
- Guión: Jamie Uys
- Fotografía: Buster Reynolds, Jamie Uys, Robert Lewis
- Montaje: Jamie Uys
- Música: John Boshoff
- Intérpretes: Nixau, Marius Weyers, Sandra Prinsloo, Nic De Jager, Louw Verwey, Michael Thys
- Editora o distribuidora: 20th Century Fox

A) OBSERVAR Y COMPRENDER

- QUÉ (tema y argumento)

Una tribu africana llamada los Busgman pese a ser muy apacibles y simpáticos y que viven alejados de la civilización se ven enfrentados a un hecho que cambiará la forma en que suelen relacionarse: uno de sus miembros, Xi, recoge en la llanura una botella vacía de coca-cola, pensando que se trata de un regalo de los dioses la lleva a la tribu, pero el extraño objeto, codiciado por todos, acaba por romper la paz que reinaba entre ellos.

- ¿PORQUÉ? (mensaje que sugiere, exaltación o crítica de valores personales y sociales)

Esta película pese a que en un comienzo sólo parece ser divertida, posee un gran trasfondo que va más allá de lo meramente anecdótico. Se compara de manera sencilla nuestra ajetreada forma de vida con la simple forma de vida de esta tribu. Para esta tribu "la gente grande", como llaman a los de nuestra civilización, es gente analfabeta incapaz

de leer ni de interpretar los signos de la naturaleza. Nosotros nos hemos complicado tanto la vida, que hemos perdido el contacto con la naturaleza y hemos tenido que hacer un gran esfuerzo para adaptarnos al contexto y a la sociedad que nosotros mismos forjamos. Se trata de un magistral canto a la naturaleza, una llamada a nuestra sensibilización y a nuestra capacidad para reírnos de nosotros mismos.

Se presenta además, como una crítica al consumismo, y de cómo un simple objeto que en un comienzo no necesitábamos se va transformando en un elemento esencial, que produce discordia, división y saca lo peor de los seres humanos, como es el caso de lo que produce la botella de coca-cola en la apacible vida de esta tribu. Resulta ser una apología para valorar nuestros orígenes y la forma sencilla que se vivía al comienzo y que nosotros mismos procuramos transformar hasta convertirla en un engranaje complejo de posesiones, consumismo, alejamiento de la naturaleza y desprecio por lo natural. Cuántas cosas deberíamos aprender de esta tribu.

- DÓNDE (contexto, ambiente, situaciones y sociedad que describe)

La película se desarrolla en Sudáfrica, Botsuana en el desierto del Kalahari. Describe por un lado la sociedad de la tribu de los bosquimanos, semi-nómadas y aborígenes inofensivos que viven en una comunidad feliz, sin discordias y que piensan que los dioses proveen de animales y vegetales para su propio sustento. Por otro lado, estamos insertos en un complejo sistema social que hemos creado, caracterizado por la rapidez y el querer poseer lo que nos rodea para poder dominarlo.

- QUIÉN (personajes: roles, valores, situaciones que se encuentran)

N!xau es... Xi - Bosquimano
Marius Weyers es... Andrew Steyn - El naturalista
Sandra Prinsloo es... Kate Thompson - La maestra
Louw Verwey es... Sam Boga- El terrorista
Michael Thys es... Mpudi- El ayudante de Steyn
Nick de Jager es... Jack Hind - El arrogante guía
Fanyana H. Sidumo es... Card 1
Joe Seakatsie es... Card 2
Brian O'shaughnessy es... Señor Thompson
Vera Blacker es... Señora Thompson
Ken Gampu es... Presidente
Paddy O'byrne es... Narrador (voz)
Jamie Uys es... El reverendo

- CÓMO (estrategias, situaciones, simbolismos que se utilizan)

Presenta situaciones a la vez que jocosas, profundamente sensibles en relación con nuestro entorno, lo que de manera divertida y graciosa nos lleva a reflexionar acerca de nosotros mismos y de la realidad que hemos ido creando y, a la vez de la naturaleza que hemos dejado cada vez más atrás.

Presenta una serie de estrategias como el sentido de humor, la ironía y a la vez la simpleza en el vivir para expresar situaciones en ocasiones carentes de sentido, pero que

acaban teniendo una percepción profunda de la naturaleza y de nuestras relaciones con ella. Por ello resulta interesante reflexionar sobre: el valor de la naturaleza, el conocimiento de la naturaleza, la importancia de su cuidado, el respeto por los que viven con nosotros, la simpleza en el vivir, valoración de nuestro entorno, capacidad de asombro, ser capaces de reírnos de nosotros mismos.

El principal simbolismo lo representa “el extraño objeto” que es la botella de coca-cola, que simboliza el objeto de la discordia y un símbolo de la modernidad de nuestra era y que producirá en la tribu una gran distorsión.

Otro símbolo lo representa la idea de naturaleza, que a través de los avances que hemos ido creando la hemos transformado a nuestro bien, pero al final parece que a tanto bien no nos ha llevado, pues hemos debido de mantenerla a través de una serie de esfuerzos que nos cuestan cada minuto de nuestras vidas, cuando se “suponía” era para nuestra mejora

- **Lenguaje Cinematográfico** (*sonido, luz, colores, paisajes, lenguaje simbólico y planos cinematográficos, contrastes*)

Se caracteriza por la presencia de cielos claros y una gran preponderancia del desierto del Kalahari, se trata de unos de los parajes más exóticos de África. Pues combina de manera casi sublime por un lado lo natural y, por otro, la presencia humana en ella.

B) RELACIONAR

- *Interpretar el argumento y las escenas relevantes sobre el tema nuclear de esa Semana*
- *Reflexionar sobre las ideas que sugiere para la formación*
- *Profundizar sobre el aprendizaje que nos provoca en nuestra vida cotidiana y profesional*

Nos conduce a una reflexión acerca de cómo nos hemos alejado de la naturaleza que nos vio nacer y de cómo hemos elevado muchísimos objetos a la categoría de imprescindibles para nuestra vida, pero que al fin y al cabo han acabado por oprimirnos, pues valoramos de sobre manera la idea de la posesión y del dominio. Nos lleva a valorar la simpleza y a la vez profundidad en el vivir que poseen los hombres de esta tribu, que viven con muy poco y a la vez son muy felices. En este sentido nos hace replantearnos lo que entendemos con felicidad, asociado generalmente al “tener”, más que al ser sin más.

Resultan muy educativas las primeras escenas de la película donde la voz del narrador nos adentra en nuestra forma de vida y a la vez presenta la sencillez de la vida de la tribu. Provoca una reflexión casi espontánea al ver la forma en que hemos transformado nuestro entorno, y, por ende, nuestros contextos más cercanos. También es muy interesante a la hora de hablar de globalización y del impacto que poseen las nuevas tecnologías en nuestras vidas. Sin considerar además, que es muy gráfica a la hora de tratar temáticas respecto del consumismo y de la sociedad del bienestar.

C) APLICAR A NIVEL DIDÁCTICO

- *Sentdo y destinatarios (transferencia a nivel formativo)*

Puede ser utilizada tanto para jóvenes como para adultos, pues a la vez que amena y simple a primera vista nos va adentrando en reflexiones que van allá de lo que pensábamos. se puede ver en todo lo relacionado con el sentido del cuidado y aprecio de la

naturaleza, lo relativo a las consecuencias de la globalización y del impacto de las transformaciones que realizamos a nuestro alrededor.

- *Objetivos (que objetivos de formación sugieres y que se podría conseguir profundizando a partir del visionado de esta película)*

- Analizar la importancia de la naturaleza para nuestro desarrollo y para nuestra cultura.
- Establecer los elementos que componen nuestra cultura y de su incidencia en nuestros distintos contextos.
- Fomentar la sensibilización en temáticas relativas a la ecología y del impacto socio-ambiental.

- *Contenido (formación pedagógica, inicial o permanente, que consideres que puede relacionarse)*

Puede ser aplicada para diversas materias relativas a la globalización, impacto cultural, cultura del consumo y su impacto en el medio ambiente y en la economía mundial, políticas económicas y temas de solidaridad.

Resulta además significativa su aplicación a cuestiones relativas con la ética, el respeto a la diversidad y la inclusión cultural. Especialmente en la formación pedagógica promueve una reflexión sobre nuestros entornos naturales y los creados e impuestos por nosotros mismos.

También puede ser vista como un llamado a una mayor sensibilización medio ambiental respecto del consumo responsable hacia una ecología aplicada.

- *Metodología (que estrategias didácticas plantearías para conseguir los objetivos)*

Se podrían plantear estrategias didácticas que tengan que ver con poder expresar nuestro sentir respecto de las temáticas planteadas; por ejemplo se podrían presentar una serie de imágenes relativas a la naturaleza, al medio ambiente, o de la misma película y que cada sujeto eligiese aquella que más llama su atención y pudiese explicar qué le produce en relación con la película y con su percepción personal.

Se puede realizar una búsqueda de otros filmes que traten temáticas similares y poder establecer relaciones y divergencias al respecto.

Sería interesante la búsqueda de citas que provocan la reflexión (p.ej. "La tierra proporciona lo suficiente para satisfacer las necesidades de cada hombre, pero no la codicia de cada hombre". Gandhi

- *Documentación (documentos o lecturas de soporte)*

Uys, J. The Gods Must Be Crazy (obra literaria original)

Libros: Alonso, L.E. (2005). La era del consumo / Riechmann, L.(2013). Vivir bien con menos / Sagan, C. (1997). Miles de millones / Sols, J. y otros (2003) Aldea global, justicia parcial, cristianismo y justicia / Stiglitz, J. (2003) El malestar de la globalización

Películas: American Beauty (1999)

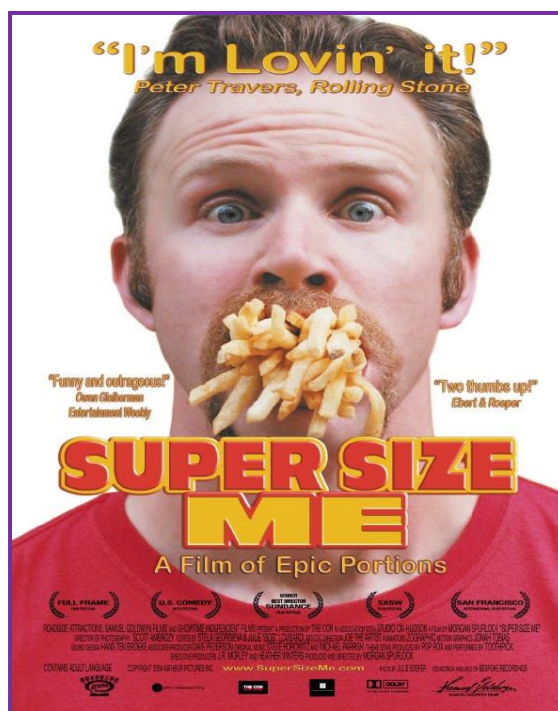
Laudato si (alabado seas). Carta Encíclica Papa Francisco I.

Coordinen: Teresa Godall, Sandra Gallardo i Sònia Vidal.

FITXA TÈCNICA

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **SÚPER ENGÓRDAME (Super size me)**
- Direcció: Morgan Spurlock
- Producció: Morgan Spurlock
- Guió: Morgan Spurlock
- Any de producció: 2004
- Durada: 96 min.
- País: Estats Units
- Fotografia: Scott Ambrozy
- Muntatge: Stela Georgieva i Julie 'Bob' Lombardi
- Música: Steve Horowitz i Michael Parrishy
- Intèrprets: Morgan Spurlock, Dr. Dary Isaacs, Dra. Lisa Ganju Dr. Stephen Siegel i Ronal McDonald, també Chemeeka Walker (nòvia de Spurlock
- Gènere: Documental
- Distribuidora: Deaplaneta

A) OBSERVAR I COMPENDRE

- *QUÉ (tema i argument)*

Durant trenta dies, el productor, director i guionista, Morgan Spurlock, que es representa a sí mateix en el film, decideix menjar només menús de restaurants McDonalds. Ben aviat veu deteriorada la seva salut física, mental i emocional. Es tracta d'un experiment, real, que consisteix en menjar tres cops al dia, sempre a McDonalds i cada àpat de menú normal, tot acceptant l'oferta de mida gran (*Big size*), però només quan li ho ofereixen sense ell demanar-ho (malauradament molt sovint). El documental acaba fent palesa la deteriorada salut del protagonista, amb un sobrepès evident. També s'evidencia la pròpia sorpresa del protagonista i la sorpresa dels metges (tres) que li fan el seguiment.

Tema

En aquest cicle formatiu proposarem en un debat sobre si és sostenible pensar en una alimentació sana i natural. També sobre si aquesta sostenibilitat alimentària te a veure amb com ens arriben els aliments i com la indústria canvia la nostra manera de viure i de menjar. Creant-nos necessitats d'un consum cada vegada més allunyat del sector primari.

Bàsicament proposem tres temes de debat en relació al documental: a) la manera de menjar d'adults i dels infants que provoca obesitat i sobrepès; b) consum, cultura i sostenibilitat d'una alimentació sana o una alimentació ràpida i; c) Els conceptes de *fast (food, movement, life)* i *slow (food, education, movement)*. És a dir: menjar ràpid, vida ràpida i moviment ràpid en contraposició a l'educació lenta, el menjar de proximitat i d'elaboració lenta i el moviment lent. Un debat sobre si és sostenible pensar en una alimentació sana i natural.

- Per què?

L'experiment de Spurlock que prenia una dieta variada i era un home sa i esbelt (1,88 m. d'alçada i 84,1 kg.) i que acaba engreixant-se 11.5Kg. ens fa pensar en l'amenaça d'una cultura del consum marcada per les lleis d'una economia cada cop més estressada. Que confon sostenibilitat en baixos costos i superproduccions. En la pel·lícula tot es focalitza en una sola cadena de restauració però voldríem ampliar el debat a totes les cadenes de menjar ràpid. Creiem que el debat és necessari perquè no sabem si encara som a temps de canviar actituds, hàbits, vers un posicionament crític davant d'un engranatge social cultural i econòmic que es recolza en allò més fàcil, en treure responsabilitat, feina i esforç al consumidor que es deixa portar

Tanmateix la política de menús de la cadena de restaurants McDonalds va canviar una part dels menús que oferien i va reduir la invasió de joguines "reclam" per als més petits. Ens preguntem si el debat pot ajudar a construir una contracultura davant la inèrcia devastadora de l'economia lliberal del mercat.

Cal plantejar a les escoles i als instituts, però també a la universitat sobre quins són els sentiments de les persones que pateixen obesitat i sobrepès. La pressió que reben, no només s'hauria de canalitzar en relació als seus hàbits, l'exercici que fan o els diferents graus d'ansietat, sinó també és important veure que si no hi ha un posicionament crític sobre l'excés de sucres i d'aliments manufacturats i amb cadenes de producció ràpida, serà molt difícil no ser víctimes de les conseqüències d'allò que la nostra societat produeix.

- On

El documental està ubicat a l'Amèrica profunda no pas en grans ciutats. El protagonista canvia de lloc. Es van recórrer més de 40.000Km per tastar les diferències regionals dels McDonalds si s'entrevisten a tres especialistes, doctors en medicina.

La història s'inicia el 2002 quan sorgeix el judici contra *McDonalds* – comandat per un advocat que havia tingut èxit amb demandes contra tabaqueres americanes, Samuel Hirsch. Es pretenia comprovar si McDonadls era responsable de l'obesitat de dues adolescents: Ashley Pelma i Jazlyn Bradley.

- Com

La naturalitat i l'espontaneïtat no implica que a vegades hi hagi escenes gens agradables. Malgrat això l'estil és molt original. Marcat per la força dels primers plans i plans mitjos, També cal destacar el ritme variat i divers de les escenes, tot i que hi ha un mono-tema que uneix la pel·lícula. El fil argumental està basat en l'experiència, l'opinió directa i les vivències del protagonista, d'allò que va succeint. cal dir que se l'ha criticat de no ser prou

científic i tendències però potser per això és interessant analitzar les estratègies el com s'ha gravat el documental i com es poden crear vídeos similars en temes diferents.

- *Llenguatge Cinematogràfic*

El documental, mateix és una aposta valenta i intel·ligent de crítica social i econòmica a partir d'una anècdota, d'un únic exemple, la vivència d'un sol protagonista i els seus comentaris. Sens dubte, no és un documental basat en un estudi de camp de la realitat social sinó que es basa en la subjectivitat que a la vegada està avalada per l'opinió dels experts (doctors de diferents especialitats mèdiques) Sens dubte aquest és un llenguatge cinematogràfic diferents del que ens trobem en la majoria de documentals on el que es busca són dades objectives i objectivables.

El ritme de la pel·lícula permet crear com un diàleg entre el que es veu i l'espectador; permet crear opinió, que no deixa indiferent a l'espectador. Com a element tècnic destaca la fotografia; com han estat preses les imatges i l'espontaneïtat o actuació del protagonista. Però sobretot ens interessa reflexionar sobre el guió, la seva flexibilitat i obertura.

B) RELACIONAR

- *Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.*

1. Després d'aquest documental, la cadena McDonalds va canviar els menús.
 2. Els inicis, veure el protagonista com comença animant l'experiment
 3. Quan s'adona que aquest procés comença a ser perillós per a la seva salut.
 3. El valor científic del control mèdic i dels resultats a que arriba aquest documental
- Cal recordar que l'obesitat adulta i infantil va començar als Estats Units però s'ha anat desplegant arreu del món.

- *Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació, i relaciona-ho amb lectures o altres obres cinematogràfiques.*

Hi ha un altre documental complementari: la pel·lícula basada en el llibre d'Eric Schlosser: *Fast food: el lado oscuro de la comida rápida, que tracta de la transformació de les granges que han acabat esdevenint factories d'animals amb una forma cruel de tractar, matar animals però també d'exploitar als treballadors als Estats Units. De les estratègies econòmiques de la superproducció i de com s'abarateixen costes sense massa escrúpols.*

- *Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.*

Provoca la reflexió sobre els propis costums al voltant de la salut, el consum responsable, la presència i ús del *fast food* i d'aliments precuinats (pizzes, brioxeria...) i de quina manera ens sentim influenciats pel màrqueting i la llei del mínim esforç en relació a cuinar, dedicar temps i mantenir uns hàbits sobre el consum d'aliments frescos i de proximitat.

C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

- *Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu).*

Adreçat a estudiants de formació d'educació i de treball social en la mesura que és imprescindible reflexionar sobre les empreses que produeixen menjar cuinat, precuinat o de fàcil i ràpid consum. Valorar la necessitat que les lleis de la producció alimentària

haurien de fer responsables els productors i no deixar en les mans dels consumidors l'esforç de resistir-nos a la tecnologia dels envasos i de la producció ràpida de baix cost i d'una falsa filosofia de salut i benestar.

- Objectius

- Reconèixer les facilitats i les conseqüències del menjar ràpid
- Aprofundir sobre les vivències d'obesitat i sobrepès, personal o aliè
- Reflexionar sobre els aliments en menjadors escolars i cadenes de restaurants

- Contingut

- Comparació entre les dimensions del concepte de fast food (també fast life o fast movement i el concepte slow (especialment education, food, movement)
- Contrast d'opinions en relació a l'experiència de menjar en diferents llocs de menjar ràpid: entrepans, pastes, pizzes, carn de pollastre, canns roges, etc.

- Metodologia

Després de valorar l'impacte de la pel·lícula es proposaran els tres temes descrits a l'inici d'aquesta fitxa: a) la manera de menjar d'adults i dels infants que provoca obesitat i sobrepès; b) consum, cultura i sostenibilitat d'una alimentació sana o una alimentació ràpida; i; c) els conceptes: *fast (food, movement, life)* i *slow (food, education, movement)*. Però també analitzar sobre els nostres propis costums. La nostra manera de viure i com ens anem acostumant a llençar envasos de menjar ràpid i preparat.

Es faran subgrups per a discutir el tema triat en cada grup. Hi haurà algú de cada grup que prendrà nota de les anècdotes que han sortit i dels temes que s'han anat debatent. Tant si es tracta d'experiència pròpia o aliena sobre l'obesitat i el sobrepès, com els costums relacionades amb el fast i slow i sobre la qualitat dels aliments versus, les grans explotacions i factories de productes animals i vegetals.

- Documentació

- Panadero, R. (2005): *Obesos: todo lo que hay que saber sobre el fastfood y la nueva enfermedad del siglo XXI*. Barcelona: Península.
- Ritzer, G. (2002): *La McDonalitzación de la sociedad. Un análisis de la racionalización de la vida cotidiana*, Barcelona, Ariel.
- Schlosser, E. (2007): *Fast food: el lado oscuro de la comida rápida*. Barcelona: Grijalbo-Mondadori.
- Ruiz, J. A. (2003), «El pleito contra McDonald's en los EE.UU. ¿Quién debe responder del sobrepeso?», *InDret*, nº 144, <http://www.indret.com>
- Alemany, M. (2015).
http://www.academia.edu/5716697/Super_Size_Me_y_Fast_Food_Nation._La_denuncia_de_algunas_realidades_indecenas_en_torno_a_la_alimentaci%C3%B3n_humana
- <http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0072/a9e08e4e-497e-4749-b143-b32f5cafd6ef/supersizeme.pdf>

Coordinen: Montse Gonzàlez Parera i Maria Antònia Pujol Maura.

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **PLANETA LIBRE**
(La belle verte)
- Direcció: Coline Serreau
- Producció: Alain Sarde
- Any de producció: 1996
- Durada: 99 min.
- País: França
- Guió: Coline Serreau
- Fotografia: Robert Alazraki
- Música: Coline Serreau
- Intèrprets: Coline Serreau, Vincent Lindon, Samuel Tassinaje, Marion Cotillard, Claire Keim, Catherine Samie, Paul Crauchet, Didier Flamand
- Gènere: Comèdia-fantàstic
- Editora: o distribuïdora: SardeLes Films Alain Sarde / TF1 Films Productions

SINOPSI

Unes persones d'un altre planeta decideixen fer una visita a la Terra. Mila es proposa com a voluntària.

Pren terra a París, en els últims anys dels noranta, Mila es troba desorientada, els indicis que els ancians li han donat abans de sortir, incloent el vestit d'estil imperial, donen lloc a una sèrie de successos còmics en el seu acostament amb els habitants de la capital de França, París, i el caos que regna fa que quedi sorpresa i es creen situacions una mica còmiques. Sense aigua ni menjar (ja que les de la ciutat estan contaminades i són insalubres) es veu obligada a arribar a un hospital per «recarregar energies» estant en contacte físic amb els nadons. Un cop a l'hospital Cochin de París, coneix a Max (Vincent Lindon), un cap de metges, a qui Mila «desconnecta» i estableix amb ell un vincle que durarà tot el llarg de la història.

Una vegada que Mila de 150 anys arriba al llunyà planeta, dissenya programes telepàtics dissenyats per reestructurar el pensament dels éssers humans destructius. El primer és un programa bastant inofensiu, dissenyat per inspirar als humans a repensar el seu món i

començar a fer algunes preguntes difícils. L'altre és molt més fort i ràpid, i adoctrina als subjectes amb alts ideals utòpics i els fa profundament conscients de si mateixos. És la triada per anar a la Terra i quan arriba tot serà més difícil del que esperava.

A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- *QUÉ (tema i argument)*
- *¿PER QUÉ? (missatge que suggereix, exhaltació o crítica de valors personals o socials)*
- *ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)*
- *QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)*
- *COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)*
- *LLENGUATGE CINEMATOGràFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)*

Amb un llenguatge cinematogràfic enfocat des de la crítica satírica i sovint des de l'humor paradoxal que implica qüestionar-se el perquè de tot plegat, el film ens parla d'un planeta fictici on viuen persones capaces entre altres coses de comunicar-se per telepatia i de transportar-se en l'espai.

En una reunió decideixen que és hora que algun d'ells visiti la Terra, i tot i que ningú estava disposat a anar-hi, una dona, Mila, es proposa com a voluntària.

Un munt de seqüències fan referència a les aventures, després de reconèixer a alguns éssers originaris del planeta Lliure morts a la Terra (Jesucrist i Johann Sebastian Bach). També és interessant estudiar com Mila resol la vida matrimonial de Max i la recerca dels seus dos fills que seguint-la des del planeta Lliure tracten d'arribar també a París, i acaben per error al desert australià, en contacte amb els aborígens, als quals atribueixen més desenvolupament intel·lectual en contraposició al que Mila els explicava sobre els habitants europeus. Després, els seus fills explicaran la història de la seva civilització a Max, la seva família i als seus dos noies, i després de tot això, la família del Bell Verd decideix tornar a casa, portant amb ells a les dues noies de la Terra.

B) RELACIONAR

- *Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.*
- *Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació, i relaciona-ho amb lectures o altres obres cinematogràfiques.*
- *Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.*

L'ésser humà està en continu diàleg amb l'entorn a diferents nivells. Tal i com proposa Bronfenbrenner, a través de la seva perspectiva ecològica, el desenvolupament de la conducta humana està en contínua relació amb l'entorn. Segons Bronfenbrenner, aquests nivells es denominen: el microsistema, el mesosistema, el exosistema i el macrosistema.

Però massa sovint els homes i les dones se n'obliden i les individualitats agafen massa protagonisme donant com a resultat un sistema insolidari i insostenible.

El film ofereix una alternativa a l'actual model de descomposició de la societat i del món d'avui. Bàsicament dona arguments per menysprear i ridiculitzar les formes i els valors de la forma d'actuar en la nostra civilització.

La relació amb la natura, el valor de la riquesa, la competitivitat, la forma de valoritzar les costums capitalistes, el valor de les necessitats supèrfules, entre d'altres. Col·locant aquests aspectes en una postura ambigua, obsoleta, menyspreable, absurda, demostrant que no serveixen per a res i molt menys per fer feliç les persones, en concret està dirigida cap a les persones que volen reflexionar sobre aquesta manera de veure i de viure en el nostre planeta.

Es pretén despertar a la societat consumista i contribuir a ser més conscients de que res de tot això fa la felicitat i que, vivint atrapats en el consumisme, valorem coses que no necessitem com si fossin indispensables.

Aquesta pel·lícula va ser prohibida a la Unió Europea perquè ofereix una alternativa a l'actual model de descomposició social. Bàsicament es tracta de donar un revés a les pràctiques quotidianes que porta a termela nostra civilització, com és el cas de l'abusiva utilització del diner, de la relació que mantenim amb la natura que ens envolta, els nostres costums, les nostres necessitats, entre un munt d'exemplificacions que podríem mostrar del nostre dia a dia.

Tot plegat, i encara que sigui amb un cert to de comèdia, ens provoca la reflexió d'una sèrie d'actuacions que els éssers humans portem a terme gairebé de manera automatitzada i molt poc reflexionada, ja que en el fons no som més que titelles d'una societat extremadament consumista, i encara més, sense que aquesta pràctica ens arribi a satisfer plenament... i tot plegat ens porta a cert estat depressiu, tot i que depenent de cada individu a nivell particular. A més a més contribuïm notablement al deteriorament dels recursos naturals.

C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

Sentit i destinataris

per la seva claredat en el missatge és molt recomanable a qualsevol nivell educatiu, des de primària, per treballar una visió de la comunitat humana i de valors des d'una òptica que alguns autors ja anomenen *l'Era Planetària* (Motta, 2008).

Objectius

aquesta pel·lícula és especialment adequada per a treballar valors ecosistèmics i actituds personals. També idònia per reflexionar sobre la visió antropològica de la humanitat.

Contingut

Educació planetària. Consumisme. Ecopedagogia. La Carta de la Terra ha contribuït al desenvolupament de les iniciatives de sostenibilitat en escoles i en comunitats. La responsabilitat pel que fa al respecte per la qualitat de vida i per esdevenir una força per lluitar contra el que ens està destruint.

Metodologia

A partir de la visualització de la pel·lícula poden desenvolupar-se observacions, Role

Playings, Phillips 6/6, per tal que l'alumnat reflexioni sobre les seves pròpies vivències i experiències, analitzi les respostes i estratègies aplicades pels personatges de la pel·lícula i faci prospectiva de les relacions dels humans amb la Terra.

Documentació:

Gutiérrez Pérez, F. i Prado Rojas, C. (2004). *Ecopedagogía y ciudadanía planetaria*. Xàtiva (València): Diálogos.

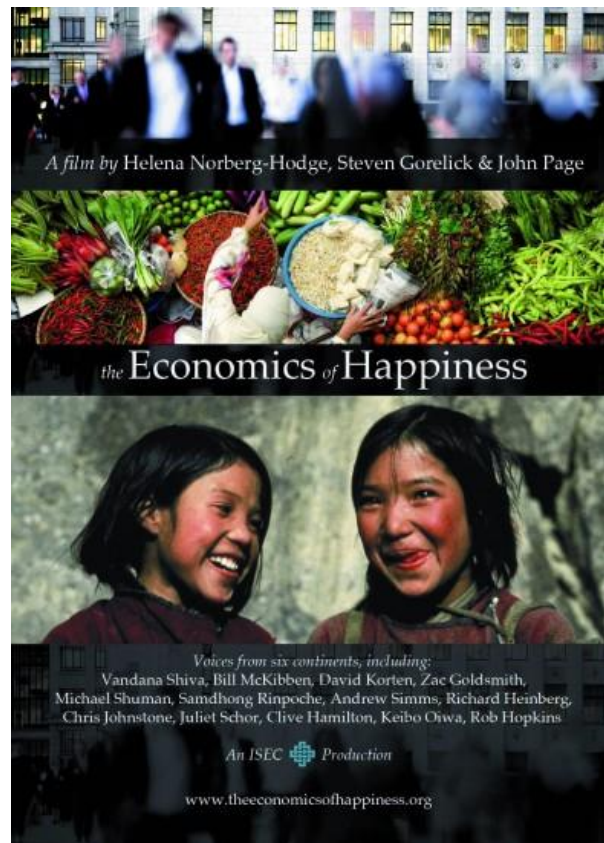
Morin, E., Roger-Ciurana, E. i Motta, R. D. (2003). *Educar en la era planetaria*. Barcelona: Gedisa.

Motta, R. D. (2008). *Filosofía, complejidad y educación en la Era Planetaria*. San Nicolás de los Garza (Nuevo León): Universidad Autónoma de Nuevo León.

Coordinan: Núria Lorenzo-Ramírez, Francy Yasminth Quintero Grajales y Rodrigo Cid Cifuentes.

FICHA TÉCNICA

- Título y título: **LA ECONOMÍA DE LA FELICIDAD** (The economics of happiness)
- Género: Documental
- Escrito y dirigido por: Helen Norberg-Hodge, Steven Gorelick, John Page
- Producido por: Helen Norberg Hodge
- Año de producción: 2011
- Duración: 70 min
- País: Ladakh, Tailandia, China , UK, Japón, Alemania, Perú , USA
- Narrado por: John Page
- Subtítulos en español por: Rip Keller y Andres Stubelt
- Editorial: Anna Fricke
- Editado por: Anna Frick , Army Armstrong, Mevedith Holh
- Música: Popul Vuh
"Zusammenkuff", " Jan", "Little warrior", "The Garden morya"
- Composición de: Florian Fricke, Agustin Gerhard Musik Inh.

A) OBSERVAR Y COMPRENDER

La Economía de la Felicidad estudia el efecto de las fluctuaciones macroeconómicas en la felicidad de las personas, es un campo de estudio interdisciplinar en el que participan sociólogos, psicólogos, economistas y otros científicos sociales.

El **tema y argumento** que se aborda en el documental es el fenómeno generado por la economía externa en población de Landakh (Tibet), expuesta a la tensión comunitaria a causa de la competitividad y la supervivencia. El documental nos ilustra la decadencia ambiental, social y espiritual a que son expuestos los Ladinkis, al extremo de contar con suicidios continuos, frente a un nuevo fenómeno económico internacional incapaz de

superar; naufragando desde entonces sus valores más íntimos como la autonomía, la convivencia y la fortaleza espiritual.

El **mensaje** sobre el que nos hace pensar es ¿por qué la economía y la globalización ha creado infelicidad? ¿cómo ha sucedido esto? ¿y qué debemos hacer como sociedad?. Los Landinkins antes de los años 70 cultivaban sus propios productos, eran autogestionarios, conservaban sus hábitos y rituales culturales, una comunidad caracterizada por la alegría, la solidaridad y el arraigo espiritual, con la economía de la felicidad. Ahora están sumergidos en la decadencia y la incertidumbre.

En relación al **contexto** en este reportaje, se registran varias regiones campesinas de diferentes países, expuestas al mismo fenómeno y las demandas futuras que esta realidad implica. Ha sido construido mediante el testimonio y entrevistas de pobladores, perspectivas de analistas económicos y sociales y algunos líderes gubernamentales del Tibet y la india.

En relación a las **personas y personajes** destacados, cabe hacer referencia a la directora, Helen Norberg-Hodge, destacada analista del impacto de la economía global en las culturas de todo el mundo. Fundadora y directora de la sociedad internacional para la ecología y la cultura ISEC. Cofundadora del foro internacional sobre globalización. Ha sido galardonada con el prestigioso Right Livelihood Award, por su proyecto Ladakh, conocido por sus veinticinco años de trabajo pionero en desarrollo sostenible en la meseta tibetana.

El **desarrollo sustentable o sostenible**, según el informe Brundtland (1987) elaborado por la Comisión Mundial para el Medio Ambiente de la ONU, implica satisfacer las necesidades de las generaciones presentes sin comprometer las posibilidades de las del futuro para atender sus propias necesidades.

El documental se realiza en y sobre la población Ladakh, pero también se incluyen otras comunidades rurales de otras localidades de Perú, Japón, Alemania, UK, USA, Thailandia o China, que también han sufrido el mismo fenómeno. Al mismo tiempo que se documenta el proceso y se compara con otras comunidades, también aparecen testimonios expertos en el campo económico político y social.

B) RELACIONAR

Relacionando el documental con el tema que nos ocupa que es el de Educación y Sostenibilidad. El tema central es el de la **globalización** de los recursos naturales. La explotación de los recursos naturales se encuentra en el límite debido a la explosión de demográfica. La exhortación al consumo masivo está causando daños irreparables en la trama ecológica y los recursos se están acabando. Reciclar y mitigar el uso de energía y agua, no solucionará el riesgo y facilitara la renovación de recursos naturales.

Los medios de comunicación y la publicidad venden una falsa idea de consumir productos no contaminados, por lo cual si se tiene ríos limpios, la industria de agua mineral entraría en quiebra, es evidente que a los grupos económicos no les favorece un planeta limpio, con recursos naturales en abundancia. Esto no es más que destrucción globalizada del planeta y concentración del crecimiento económico.

La globalización afecta también al ámbito educativo y más cuando esta nos hace infelices. La educación pretende el desarrollo, el bienestar, la sostenibilidad del medio y las

personas. Vamos en direcciones opuestas y que el crecimiento material, la globalización no hace a las personas más felices sino todo lo contrario. Así mismo nos invita a consolidar procesos y mecanismos efectivos para propiciar estados de bienestar, sostenibilidad y desarrollo.

Desde la educación se requiere diseñar políticas educativas y sociales con planes y programas educativos incluyentes, educar a las familias que son los protagonistas iniciales en la formación del ser humano, diseñar estrategias de desarrollo local de tal manera que también cambie nuestra manera de producir y relacionarnos, nuestro concepto de satisfacción y las metas sociales y educativas.

Más allá de las propuestas educativas y sociales que faciliten el desarrollo y potencialización del pensamiento crítico, la innovación y la creatividad, la sensibilidad y el afecto necesitamos trabajar conjuntamente antropólogos, economistas, agricultores, políticos,... para que los seres humanos y las comunidades se sientan fortalecidas en sus convicciones, en su fuerza interior y espiritual. La construcción de la identidad y el respeto ha de ser el primer eje del cambio, y este a su vez, va a permitir asumir la credibilidad de sus capacidades, reivindicar el sentido de lo colectivo, la cooperación, el empoderamiento, el liderazgo y el sentido de pertinencia a su territorio. Es necesario que trabajemos a favor del concepto de la humanidad planetaria, de la conciencia y que todos nos percibamos como partes de un todo y el todo de las partes en un sistema de engranaje planetario. No se puede hacer sostenible, ni garantizar el bienestar propio sin procurar el bienestar común. La actitud, la experiencia y la forma de afrontar la vida y las relaciones que mantenemos con nuestro entorno es lo que va a facilitar o dificultar el hecho de que tengamos más o menos felicidad.

Otras películas tratan sobre temas relacionados como: Guerra de Fuego (1981), La pesadilla de Darwin (2004), 11 horas (2007), Lluvia de hamburguesas 1 (2009), ...

Concluimos este apartado haciendo una reflexión con las **implicaciones** que debería tener para nuestra vida cotidiana y profesional. La economía de la felicidad nos invita a pensar sobre la felicidad, el desarrollo humano y la prosperidad. Mientras siga operando el paradigma del dinero como centro de desarrollo y no de servicio, no habrá lugar a la prosperidad. Es necesario centrarnos en las personas, su identidad y lo local

C) APLICAR A NIVEL DIDÁCTICO

Este documental puede socializarse con un propósito reflexivo, entre familias, líderes comunitarios, agricultores y pequeños empresarios y fundamental entre maestros y estudiantes de pedagogía, economía, desarrollo empresarial, tecnológico y ecologista con la finalidad de:

- Analizar y comparar los actuales medios de producción y su incidencia en el ambiente natural, económico y social.
- Reconocer y desarrollar estrategias para estimular el desarrollo endógeno en las comunidades.
- Asumir roles individuales y comunitarios como mecanismo de prevención en relación al crecimiento y equilibrio económico, ecológico y bienestar del ser humano y del planeta.

“The economics of happiness” se puede utilizar en la enseñanza secundaria o superior, puede servir para diferentes disciplinas de las ciencias dado que reúne aspectos de desarrollo económico, político, social, industrial y ecologista.

En relación a las **estrategias didácticas** que se pueden plantear en el aula o en la formación harían referencia a los cambios en el consumo, la economía personal y familiar, la alimentación. Hacemos algunas sugerencias:

- Debates que promuevan el cambio. Se pueden plantear discusiones o debates en las que cada persona asuma un rol y proponga soluciones desde diferentes ámbitos de trabajo (sociología, agricultura, publicidad, economía, relaciones internacionales, etc.).
- Crear un proyecto de consumo y intercambios, facilitando trueques e intercambios en la propia escuela o comunidad ya sean materiales o de servicios.
- Crear espacios para el desarrollo del bienestar y la felicidad en los que la escuela y sus miembros se encuentren.
- Participar en la vida política y administrativa de la comunidad, del barrio... procurando que la escuela tenga la palabra y sus miembros también y puedan incidir de la mejora de la ciudad, del barrio y la comunidad.
- En todas y cada una de las disciplinas o proyectos de trabajo y/o formación se puede tener como eje central el desarrollo, la sostenibilidad e incluso la felicidad. A veces suprimimos del currículum académico lo más fundamental de la vida humana (el amor, la muerte, la felicidad, la sostenibilidad y el desarrollo) cuando deberíamos considerarlo como eje de la propia actividad para hacerlo significativo y funcional con nuestras propias vidas y las de nuestros estudiantes y sus familias.

- *Documentación o lecturas de soporte para profundizar*

Álvarez, J.N. (2009) *Lanzamiento oficial de los Avances en Rediseño Curricular Pereira [presentación en power point]*. Pereira: Secretaria de Educación de la Municipalidad de Pereira. Recuperado de: <http://pereiraconsciente.es.tl/Principal.htm>

Frey, B., & Stutzer, A. (2002). The economics of happiness. *World Economics*, 3(1), 1–17.

Graham, C. (2005). The Economics of happiness: Insights on globalization from a novel approach. *World Economics*, 6 (3), 41–55.

Norberg-Hodge, H. (1992). *Ancient futures : learning from Ladakh*. Delhi [etc.]: Oxford University Press.

Norberg-Hodge, H., Merrifield, T., & Gorelick, S. (2002). *Bringing the food economy home : local alternatives to global agribusiness*. Bloomfield : Kumarian.

Restrepo, R. (2009) *Responsabilidad social: nueva teoría – nuevas prácticas*. Bogotá: ICONTEC.

Secretaria de Educación Municipal (s.a.) *Hacia un desarrollo sociocultural sostenible de Pereira*. Pereira: Alcaldía Municipal de Pereira. Recuperado de https://sites.google.com/a/ucp.edu.co/escenarioseducativos/home/_Documento_Redisen%CC%83o_curr_Pereira.pdf?attredirects=0&d=1

Sen, A. (1989). *Sobre ética y economía*. Madrid : Alianza.

Sen, A., & Kliksberg, B. (2007). *Primero la gente : una mirada desde la ética del desarrollo a los principales problemas del mundo globalizado*. Barcelona : Deusto.

**Coordinen: Joan Mallart, Marian Baqués, Jessica Cabezas i
Claudia Carrasco.**

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **COMPRAR, TIRAR, COMPRAR**
- Direcció: Cosima Dannoritzer
- Producció: RTVE, Media 3.14
- Any de producció: 2011
- Durada: 52 min.
- País: Epaña
- Guió: Cosima Dannoritzer
- Fotografia: Cosima Dannoritzer
- Muntatge: Georgia Wyss
- Música: Marta Andrés, Joan Gil Bardagi

- Intèrprets: Serge Latouche, Michael Braugart, Marcos López, Casey Neitat, Elizabeth Pritzker, Mike Anane, JohnThackara, Warner Philips
- Gènere: Documental
- Editora i distribuïdora: RTVE, Media 3.14

A) OBSERVAR Y COMPRENDER

- QUÉ (tema y argumento)

Trata sobre la obsolescencia programada, esto es, la reducción deliberada de la vida de un producto para incrementar su consumo. El hilo conductor lo presenta Marcos un trabajador atareado con sus quehaceres diarios ante un ordenador que de pronto se le estropea la impresora y se percata, tras indagar en varias tiendas de informática que la solución más adecuada es tirarla y comprar otra nueva, pues el coste de repararla es mayor que la adquisición de una nueva impresora.

El documental es el resultado de tres años de investigación, hace uso de imágenes de archivo poco conocidas; aporta pruebas documentales y muestra las desastrosas consecuencias medio ambientales que se derivan de esta práctica.

- ¿POR QUÉ? (mensaje que sugiere, exaltación o crítica de valores personales o sociales)

A través de la historia de la caducidad programada, se expresa también la historia de la economía de los últimos cien años y aporta un dato muy interesante: el cambio de actitud en los consumidores gracias al uso de las redes sociales e internet.

Se expresa además que la obsolescencia programada ha querido crear de manera constante y para beneficio de las empresas consumidores “insatisfechos”, para que éstos no paren de comprar; como lo indica el nombre del documental: compren, tiren y vuelvan a comprar. Poseen la excusa que es la única forma de mantener activo los distintos puestos de trabajo y, a la vez, la economía en constante movimiento.

Así se va forjando la creencia de una economía dominada por el crecimiento, si la gente no compra, la economía no crece. Subyace a esto la responsabilidad en los consumidores del crecimiento de la economía, y por ende, del país. Se trata de una vida dominada por el constante despilfarro. Lo que lleva a una forma de control y de dominio del consumidor al antojo de políticas liberales que solo buscan su propio beneficio.

- *DÓNDE (contexto, ambiente, situaciones y sociedad que describe)*

Rodado en España, Francia, Alemania, Estados Unidos y Ghana, hace un recorrido por la historia desde Edison que puso a la venta su primera bombilla en 1881 y que duraba 1500 horas. En 1911 un anuncio de la prensa española destacaba las bondades de una marca de bombillas con una duración certificada de 2500 horas. También se describe una situación más actual referida al caso de los hermanos Neislat que demandan a Apple, el del programador informático VitalyKiselev que resuelve el problema de Marcos que no se rinde ante la obsolescencia programada.

- *QUIÉN (personajes: roles, valores, situaciones en las que se encuentren)*

Serge Latouche: Profesor y economista

Michael Braungart: Químico y Fundador de la Agencia para el fomento de la Protección Ambiental (EPEA).

Marcos López: Trabajador que se niega a la obsolescencia programada

Casey Neislat: Director y productor de cine

Elizabeth Pritzker: Abogada que presenta una demanda colectiva contra Apple

Mike Anane: Activista medio ambiental

JohnThackara: Escritor, periodista e investigador

Warner Philips: Descendiente de la dinastía de los fabricantes de bombillas

Se manifiestan *valores* como: Compromiso social, Justicia, Responsabilidad ambiental, Conocimiento de derechos y deberes ciudadanos, Solidaridad, Trabajo en equipo.

- *CÓMO (estrategias, situaciones, simbolismos que se utilizan)*

Presenta de forma clara y concisa las consecuencias éticas que trae consigo la obsolescencia programada en la forma y del planeta en general. A través de interrogantes apela a una profunda reflexión acerca de cómo establecemos nuestros de consumo. El principal símbolo lo representan los distintos objetos que nos inducen a comprar.

- *LENGUAJE CINEMATOGRAFICO (sonido, luz, colores, paisajes, lenguaje simbólico y planos cinematográficos, contrastes)*

El documental combina el conflicto del personaje principal (Marcos, al cual se le estropea la impresora) y que actúa como hilo conductor de toda la información. Los escenarios son diversos, al igual que los paisajes, lo que produce la sensación de interacción constante.

B) RELACIONAR

- *Interpretar el argumento y las escenas relevantes respecto al tema nuclear de esta semana de cine formativo.*

El documental nos muestra la importancia del uso de los recursos naturales que poseemos, y de los efectos que tiene la acumulación de basura. Esto se ilustra a través del caso de las medias de nylon, que en su comienzo tenían una larga duración, y que con el paso del tiempo se limitó solo a un par de veces de uso.

- *Reflexionar sobre las ideas que sugiere para la formación, y relacionarlo con lecturas o bien otras obras cinematográficas vividas.*

Existe una serie que ha sido muy galardonada y que está ambientada entre los años 60 y 70 llamada: "Mad Men", que grafica de manera excelente la idea de la publicidad que pretende asociar uno o varios objetos a un valor determinado, haciéndonos creer que al adquirir ese objeto seremos poseedores de ese valor casi de forma automática. Lo que nos lleva a pensar que lo que "tenemos" es lo que "somos", asociando inconscientemente el ser con el tener.

- *Profundizar sobre el aprendizaje que nos provoca respecto de la vida cotidiana y profesional.*

Desde la vida cotidiana nos lleva hacia una falsa idea de felicidad, que una vez arraigada es difícil de cambiar. Por ejemplo nos apela a desarrollar otras formas de riqueza; cambiando la relación con la tierra y con nuestra comunidad en general. Pues consumir veinte veces más, no nos lleva a ser veinte veces más felices. De ahí que sea necesario un cambio de paradigma que nos lleve a romper con el discurso económico que solo el consumo excesivo nos lleva al crecimiento. A nivel profesional nos lleva utilizar nuestros recursos humanos y materiales de la manera más provechosa, sabiendo que no son infinitos, sino que verlos como un tesoro.

C) APLICAR A NIVEL DIDÁCTICO

- *Sentido y destinatarios (transferencia a nivel formativo).*

Interesante para jóvenes -idealmente con estudios de ingeniería o formación- así como com personas adultas; tanto a nivel secundario como universitario, aunque también es muy recomendable para todos los que estudian carreras de formación técnica.

- *Objetivos (qué objetivos de formación sugieres y qué podría conseguir profundizando en la visión y trabajo de esta película).*

- Explicar cómo afecta la obsolescencia programada a nuestra vida, a nuestro entorno, al país y al desarrollo del planeta.

- Valorar la importancia de llevar a cabo un consumo responsable.

- Debatir en torno a cuestiones esenciales como lo son el medio ambiente, el cuidado de la naturaleza y de nuestro entorno.

- *Contenido (formación pedagógica, inicial o permanente consideras que puede estar relacionada).*

Obsolescencia programada; cultura del consumismo; sostenibilidad; políticas de crecimiento y decrecimiento; globalización; búsqueda de la felicidad; influencia de la publicidad; entre otras.

- *Metodología (qué estrategias didácticas plantearías para alcanzar los objetivos de aprendizaje)*

- ¿De qué modo crees que influye en nosotros la publicidad a la hora de adquirir nuevos productos?

- ¿Qué te ha parecido el caso de Apple?, ¿Has sentido indignación por la política de la empresa o comprendes su forma de actuar?, ¿De qué modo se puede justificar su política?

- ¿Te dan tus nuevas compras felicidad?, ¿Crees que vives en una sociedad feliz? ¿Nunca has tenido la sensación que las poblaciones que poseen menos son las que más sonríen?

- *Documentación (documentos o lecturas de apoyo para profundizar en el aprendizaje).*

Askasibar, I. (et al.) (2006). *La sostenibilidad, un compromiso de la escuela*. Barcelona: Graó.

Baudrillard, J. (2009). *La sociedad de consumo*. Madrid: Siglo XXI.

Folch, R. (1993). *Cambiar para vivir: sobre educación ambiental y socioecología*. Barcelona: Integral.

García-Camarero, J. (2009). *El decrecimiento feliz y el desarrollo humano*. Madrid: Libros de la Catarata.

Latouche, S. (2008). *La apuesta por el decrecimiento*. Barcelona: Icaria.

Linz, M.; Riechmann, J. & Sempere, J. (2007). *Vivir (bien) con menos. Sobre suficiencia y sostenibilidad*. Barcelona: Icaria.

Mallart, J. (2008). Ecopedagogia del decreixement per a la sostenibilitat. *Escola Catalana*, 446, 10-13.

Mallart, J.(2007). Ecoformación, más allá de la educación ambiental. A: de la Torre, S. et al. *Transdisciplinariedad y Ecoformación*. Madrid: Universitas, 147-166.

Oliveres, A. (2006). *Un altre món*. Barcelona: Angle.

Ridoux, N. (2006). *La décroissance pour tous*. París: Parangon.

Sempere, J. (2009). *Mejor con menos. Necesidades, explosión consumista y crisis ecológica*. Barcelona: Crítica.

Taibo, Carlos [dir.] (2011). *Decrecimiento. Sobre lo que hay que cambiar en la vida cotidiana*. Madrid: Cátedra.

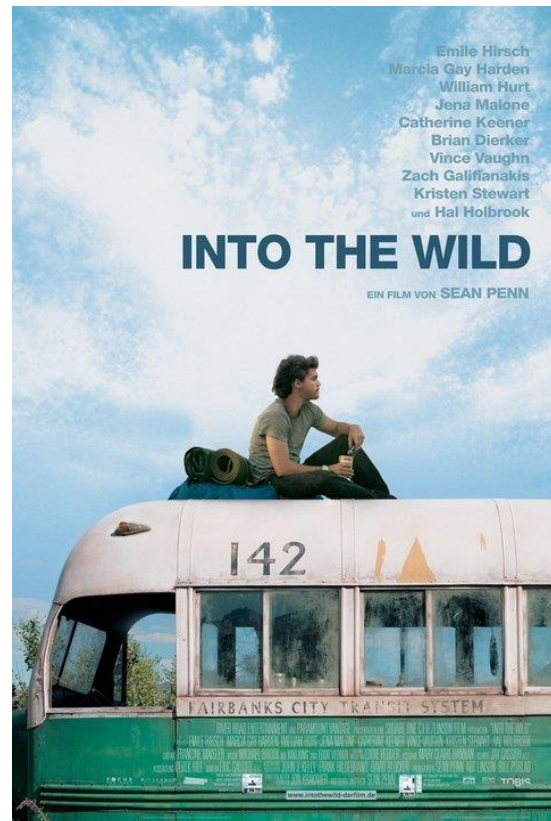
Discurso del presidente Mújica de Uruguay a la Asamblea de la Naciones Unidas

http://www.youtube.com/watch?v=Pa9Iz7SV_7Q&feature=related

Coordinen: Sandra Martínez Pérez i Núria Rajadell Puiggròs.

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **HACIA RUTAS SALVAJES (Into the wild)**
- Direcció: Sean Penn
- Producció: Sean Penn, Art Linson i William Pohllad
- Any de producció: 2007
- Durada: 148 min.
- País: Estats Units
- Gènere: Drama
- Guió: Sean Penn (basat en el llibre de Jon Krakauer)
- Fotografia: Eric Gautier
- Música: Michael Brook, Eddie Vedder i Kaki King
- Intèrprets: Emile Hirsch, Marcia Gay Harden, William Hurt, Jena Malone, Brian Dierker, Vince Vaughn, Kristen Stewart, Catherine Keener, Hal Holbrook, Thure Lindhardt, Signe Egholm Olsen, Zach Galifianakis, Haley Ramm
- Editora: o distribuïdora: Paramount Vantage / River Road Entertainment

A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- **QUÉ (tema i argument)**

A principis dels anys 90, just després de llicenciar-se als 22 anys a la Universitat d'Atlanta, en Christopher J. McCandless, amb tota una vida plena de comoditats materials, adopta el nom d'Alexander Supertramp i deixa tot el que té i el que li espera, per emprendre un viatge cap a Alaska, amb la finalitat d'entrar en ple contacte amb la natura i descobrir el veritable sentit de la vida; i trobar la seva identitat com a persona. Al llarg del camí, fins arribar a instal·lar-se a Alaska, es trobarà amb una colla de personatges, que deixaran petjades, i històries.

L'argument es basa en les notes del diari que va deixar en Christopher, i que va adaptar en Jon Krakauer –titulat precisament en Ciències Mediambientals a Massachussets-, i que va publicar l'any 1996.

Va obtenir nombroses nominacions el 2007: Òscar pel millor actor i millor muntatge; Globus d'Or per a la Millor cançó original; National Board of Review per al millor actor revelació;

Associació de Crítics de Los Angeles, pel millor actor secundari; American Film Institute com a una de les 10 millors pel·lícules de l'any; Critics' Choice Awards per pel·lícula, director i actor; Associació de Crítics de Chicago. I el 2008 com a millor pel·lícula estrangera als Premis César.

- PER QUÉ (missatge que suggereix, exaltació o crítica de valors personals o socials)

A través de cinc capítols (propi naixement, l'adolescència, l'edat adulta, la família i la trobada amb la saviesa) es desenvolupa el fil argumental d'aquesta pel·lícula, la finalitat de la qual se centra en la crítica a la vida material i de control que es troba en les nostres ciutats, allunyada del contacte amb la natura i de la proximitat humana entre les persones que en formen part.

El nostre protagonista ha crescut en un ambient familiar eminentment fals i fins i tot amb certa violència, que vol trencar, des de ben petit, acompanyat pel seu desig de conèixer món i compartir experiències amb altres persones ben diverses. En Christopher vol "aprendre a nomenar les coses pel seu nom". Per això és necessari que "la gent ha de canviar la seva manera de veure les coses".

El fet de voler conèixer-se ell mateix i el seu contacte amb la natura exalta els valors personals, a més dels valors socials que aprèn i que li aporta el contacte amb els diferents personatges que troba al llarg del seu camí cap a Alaska.

- ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)

Des de l'Emory University, a Atlanta –on el nostre protagonista es gradua– fins Alaska, en Christopher recorre diferents indrets i concorda amb un munt de personatges interessants i situacions molts variades que l'ajuden a reflexionar i a obrir la mirada de les relacions humanes, sense deixar de costat, de tant en tant, el pensament en el seu pare i la seva mare i, sobretot, en la seva germana, que protagonitza una important veu en off al llarg de la pel·lícula com a nexa connector amb la família.

Troblem escenaris molt variats, des de la gran ciutat fins a suburbis, deserts o plena natura com Rio Grande, Mar de Cortés fins arribar a Alaska. En cadascuna d'elles reflecteix el seu contacte directe amb el patrimoni natural així com la convivència, a més, amb col·lectius de persones que, en general, busquen aquest contacte directe amb la natura.

- QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)

Alexander Supertramp és el nom que adopta el protagonista d'aquesta pel·lícula, tot i que en realitat és Christopher J. McCandless; un brillant noi que decideix deixar enrere el seu món definit per la comoditat i la superficialitat, per tal de viure de manera directa amb la natura amb esperit aventurer, de supervivència, per tal de créixer personalment.

Els seus pares, Walt i Billie, mai han estat un matrimoni adorable, al contrari, el pare –prèviament casat amb una altra dona i amb un fill al que no reconeix– no deixa de ser un personatge admirat de cara enfora però que en el fons és un maltractador de la seva dona i un intolerable exigent per als seus dos fills.

Carine és la germana petita l'Alexander, que viu en soledat l'allunyament del seu germà, i que amb una veu en off que apareix amb certa assiduitat al llarg de la pel·lícula, repassa la vida que els ha unit fins la desaparició d'Alexander, i el respecte cap a ell i a la seva actuació.

Jan i Reine apareixen en la pel·lícula com una parella hippie, tot i que amb els seus estira-i-arronsa, però que també han viscut l'allunyament d'un fill que els recorda molt a l'Alexander, sobretot a la mare.

Traicy és la noia adolescent que es troba a mig camí, i que per poca cau en l'enamorament,

però que la seva fixació per anar a Alaska pot molt més.

Ron Franz és un senyor gran que ha perdut al fill i a la dona en un accident, i amb el que estableix un bon lligam patern - filial; conviuen i reflexionen plegats, però Alexander ha d'assolir la seva fita, tot i que li deixa entreveure que potser tornarà.

- COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)

El cinturó de cuir es converteix en el simbolisme del pas del temps i de l'espai. Altres simbolismes també tenen la seva importància: motxilla blava, autobús abandonat,...

Es juga molt amb el llenguatge, i trobem frases que van aportant el seu consistent gra de sorra al llarg de la pel·lícula, com per exemple: "La felicitat només és real quan es comparteix", "la llibertat i la bellesa són molt bones per deixar-les passar".

- LLENGUATGE CINEMATogrÀFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)

El llenguatge cinematogràfic que es va desenvolupant al llarg d'aquesta pel·lícula esdevé espectacular. A destacar resulta el paisatge que va desenvolupant-se, contrastant amb el binomi del temps endavant i endarrere de la història argumental. Els paisatges salvatges d'Alaska amb el gaudi de la vida animal i vegetal d'aquest entorn feréstec però acollidor alhora. En realitat Eric Gautier, com a director de fotografia, ha realitzat un treball insuperable, amb una gran qualitat de colors, llum i escenaris de la natura verge.

La música, per part d'Eddie Vedder, aporta un toc especial des del primer moment, que atrau la sensibilitat i el relax de l'espectador, que posa el contrapunt amb la fotografia.

B) RELACIONAR

- Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.

- Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació.

- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.

- Vivències del protagonista respecte el muntatge de la graduació universitària.
- El trencament amb la realitat còmoda.
- Fins a quin punt podem sortir del consumisme i la materialització?
- Llenguatge propi dels col·lectius (p.ex. "Cuir" "Cautxú").
- El protagonista assegura que el diner i el poder no són més que una il·lusió.
- Reflexió sobre la hipocresia que hi ha en aquest món entre les persones.
- El patiment de fills als que se'ls ha amagat la veritat i acaben descobrint-la.
- Concepte de felicitat per al nostre protagonista.
- La importància de la lectura per a créixer en sentit personal i crític.
- La petitesa de l'ésser humà davant el poder de la natura.
- La felicitat només és real quan es comparteix.
- Com acomiadar-se dels demás abans de morir.

C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

- Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)

- Adolescents i joves, en general; i de la ESO o Batxillerat, Cicles Formatius i Graus relacionats amb Ciències Socials i Humanes en particular.

- Famílies (prioritàriament de nois i noies adolescents).

- Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula)

- Reflexionar sobre la rellevància del contacte amb la natura.
- Pensar sobre la importància que té la convivència entre les persones.
- Debatre sobre la necessitat de la societat i de la família, com a nucli de creixement, autoajuda i seguretat.
- Construir la nostra identitat.
- Analitzar les relacions que s'estableixen amb els altres.
- Treballar les emocions i valors.

- Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).

- La relació entre la raó i la felicitat.
- El risc de viure més enllà d'una societat minada per lo material i sense significats.
- El diari reflexiu com a recurs de creixement personal.
- La importància de l'esforç per a assolir un objectiu.
- El moviment hippie dels anys 80 i el seu acostament amb la natura.
- La degradació i la soledat de l'ésser humà aïllat de la societat.
- Continguts d'educació emocional (plor, tristesa, soledat...).
- El poder, el control i el reconeixement.
- La construcció de la pròpia identitat.

- Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)

- Debat a classe sobre la societat de consum d'avui dia.
- Elaborar un diccionari de valors relacionats amb educació emocional que es mostren directament o indirecta, a través d'aquesta pel·lícula.
- Debatre en petit grups el rol dels diferents membres de la família i el creixement dels fills i filles.
- Escriure un diari reflexiu personal al llarg d'un període concret, i reflexionar sobre el creixement personal.

- Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)

- Llibres:
London, J. (2008). La llamada de la selva. Madrid: Biblioteca Nueva.
Tolstoi, L. (2011). La muerte de Iván Ilich. Barcelona: Juventud.
Thoreau, H.D. (2012). Sobre el deber de la desobediencia civil. Castellón: Tundra.
Skinner, B.F. (1984) Walden 2. Barcelona: Martinez-Roca
- Pel·lícules:
Buho Gris (1999); El desafío (1997); Alamar (2009); Mis aventuras con Nanuk; El esquimal (1994); Alma Salvaje (2014).

Coordinen: Àngels Renom, Urgell Poch, Immaculada Bordas i Núria Fustier.

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **LA FAMILIA BÉLIER (La famille Bélier)**
- Direcció: Eric Lartigau
- Producció: Phillip Rousselet, Eric Jehelmann, Stephan Bermann
- Any de producció: 2014
- Durada: 105 min.
- País: França
- Gènere: Comèdia
- Guió: Victoria Bedos, Thomas Bidegain, Eric Lartigau
- Fotografia: : Romain Winding
- Muntatge: Jennifer Augé
- Música: Evgueni Galperine, Sacha Galperine
- Intèrprets: Louane Emera, François Damiens, Karin Viard, Eric Elmosnino, Roxane Duran.
- Editora o distribuïdora: Vértigo Films España

A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- QUÉ (tema i argument)

Els Bélier viuen en una granja d'un petit poble francès dedicada a la producció de llet i formatges, en un negoci familiar. Els seus membres són sords excepte Paula, la filla de 16 anys, que per la seva condició portarà a terme totes aquelles feines que són necessàries per el manteniment de la granja i a més, assumeix la comunicació entre la família i altres persones i institucions (veïns, metge, parlar per telèfon, gestions amb el banc, comunicació amb els proveïdors).

La Paula, que estudia l'ensenyament de secundària, s'apunta al cor del seu Centre que porta el professor de música. Aquest descobreix que té grans actituds per cantar i l'anima perquè participi a un concurs musical a París que, de guanyar-lo, li donaria la possibilitat de

tenir accés a una formació superior a la Universitat. A ella, li agrada però te dubtes ja que això implicaria des de la seva perspectiva, deixar la seva família la qual quedaria, en una situació d'inseguretat; per altra banda es entrar en un món incompreensible pels seus pares i germà.

Al mateix temps, el pare està descontent per les accions que porta el alcalde en el poble, i, com que hi ha eleccions, decideix, amb seguretat i decisió, presentar-se. La Paula s'adona de les dificultats que implica la incapacitat auditiva del seu pare, i el seu caràcter taxatiu; també la possibilitat del seu ajut.

Altres aspectes rellevants de la pel·lícula es l'atracció que sent la Paula per un company i la relació que es desenvolupa entre ells, el despertar de la sexualitat del germà, la importància de les tecnologies en el món rural i la capacitat d'autoemprenedoria local.

La Paula ha de prendre decisions davant d'aquesta situació familiar i personal difícil. Ha de considerar allò que li agrada, el món de la música, i la realitat que l'envolta. La Paula creixerà amb l'ajut dels que l'envolten.

- *¿PER QUÉ? (missatge que suggereix, exhaltació o crítica de valors personals o socials)*

La pel·lícula ens suggereix la importància de l'educació –aprendre a aprendre, resolució de problemes, autoconeixement, fermesa, voluntat, resiliència, treballar be,...- i de les relacions socials –família, amics, grups socials, veïnals,...-

- *ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)*

La situació es desenvolupa en un àmbit rural, on tots els personatges es coneixen i relacionen.

- *QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)*

El subjecte de la narració, essencialment, es el nucli familiar, i les interrelacions entre ells i l'entorn. La Paula desenvolupa un rol nuclear a través de la qual es visualitzen la comunicació i els sentiments de tots els personatges.

- *COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)*

- *LLENGUATGE CINEMATOGRAFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)*

La filmació narra la història de manera senzilla i planera, amb sentit de l'humor, presentant molt be el caràcter i psicologia de cadascú i les seves singularitats i reaccions. El llenguatge cinematogràfic i les noves tècniques ajuden en aquesta presentació.

B) RELACIONAR

- *Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.*

- *Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació, i relaciona-ho amb lectures o altres obres cinematogràfiques.*

- *Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.*

- Els resultats de l'educació i la formació del sords en la pel·lícula, i en la nostra realitat
- Innovacions per una realitat sostenible
- La societat, la sordesa, la integració
- Educar per la sostenibilitat personal, social i econòmica

C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

- *Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)*
- *Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula)*
- *Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).*
- *Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)*

Poden ser analitzats diferents temes. A continuació se'n presenten alguns:

- La posició de cadascun de nosaltres davant la superació de les dificultats de la sordesa
- Relacions pares-fill/s. Una dicotomia entre educació i projecció
- La inclusió des d'una mirada de la comunitats.
- La superació dels problemes: buscar solucions
- Formació i autoestima
- Educació i sostenibilitat social i personal

La metodologia del "debat" podria esser la més adient per treballar en un grup. L'avaluació es portaria a terme considerant la participació, creativitat-realitat de les aportacions, profunditat de les mateixes...

- *Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)*

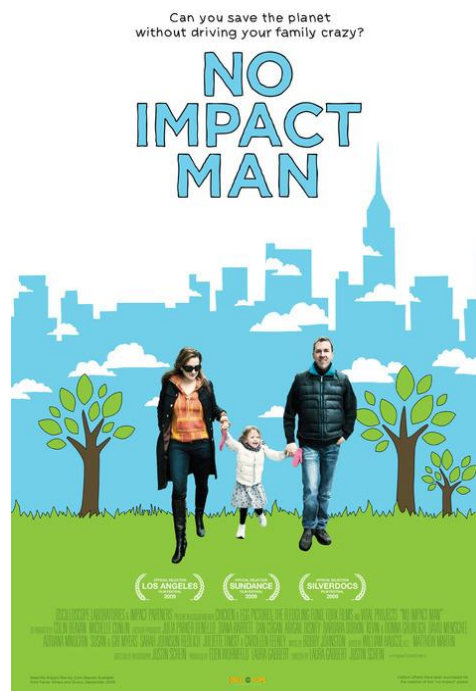
- Blewitt, J. (2006). *The Ecology of Learning: Sustainability, Lifelong Learning, and Everyday Life*. Sterling: Earthscan.
- Canadell, A. (2006). *Educació sostenible: criteris per a la introducció de la sostenibilitat en els processos educatius*. Terrassa: UPC. Càtedra UNESCO de Sostenibilitat.
- Colom, A.J. (2004), *Desarrollo sostenible y educación para el desarrollo*. Barcelona: Octaedro.
- *Environmental Education Research*. Reid, A. (ed.). Universitat de Bath. ISSN 1350-4622.
- <<http://www.tandf.co.uk/journals/titles/13504622.asp>>

- *European Journal of Engineering Education*. De Graaff, E. (ed.). SEFI (European Society for Engineering Education). ISSN 1469-5898.
- <www.tandf.co.uk/journals/titles/03043797.asp>
- *International Journal of Engineering Education*. Ibrahim, A. (ed.). ISSN 0742-0269.
- <<http://www.ijee.dit.ie/>>
- *International Journal of Sustainability in Higher Education*. Filho, W. L. (ed.). ULSF (Association of University Leaders for a Sustainable Future). ISSN 1467-6370.
- <<http://www.emeraldinsight.com/info/journals/ijshe/ijshe.jsp>>
- *Revista Internacional de Sostenibilidad, Tecnología y Humanismo*. Barcelona, M. (ed.).
- <<https://www.catunesco.upc.edu/publicacions/periodiques/revistaiSTH>>
- Riba Romeva, C. (2011), *Recursos energètics i crisi. La fi de 200 anys irrepitibles*. Barcelona: Public. Digitals UPC.

Coordinan: Mateo Viadana Piovesan i Valeria Vittoria Aurora Bosna.

• FICHA TÉCNICA

- Títulol y título original: **NO IMPACT MAN**
- Dirección: Justin Schein y Laura Gabbert
- Producción: Eden Wurmfeld y Laura Gabbert
- Año de producción: 2009
- Duración: 93 min.
- País: Estados Unidos
- Género: Documental
- Guión: Justin Schein y Laura Gabbert
- Fotografía: Justin Schein
- Montaje: William Haugse y Matthew Martin
- Música: Bobby Johnston
- Intérpretes: Colin Beavan y Michelle Conlin
- Editora: o distribuidora: Eden Wurmfeld Films, Shadowbox Films Inc

A) OBSERVAR Y COMPRENDER

- QUÉ (tema y argumento)

El Documental sigue la vida del escritor y periodista Colin Beavan, su esposa e hija durante un experimento de un año de duración en que buscan llevar, en la ciudad de Nueva York, una vida sustentable con cero impacto en el medio ambiente. Un documental que evidencia la gran responsabilidad que el ser humano tiene con respecto al deterioro del medio ambiente causado por sus acciones y elecciones cotidianas. Por el proyecto del autor y director de la película, el espectador podrá enterarse de cómo se puede empezar a cambiar los hábitos diarios para reducir nuestro impacto sobre el medio ambiente.

- *¿PORQUÉ? (mensaje que sugiere, exaltación o crítica de valores personales y sociales)*

¿Se puede vivir en una ciudad enorme, tener una conciencia ecológica y dormir sueños tranquilos en una cama de un piso que tiene todos los confort de la modernidad? El escritor de Nueva York, ecologista y progresista, Colin Beavan para responder a esta importante pregunta reflexiona y empieza una aventura extrema: vivir un año a cero impacto en el corazón de Manhattan! Ninguna forma de electricidad, ningún coche, ningún aparato de televisión, ninguna nueva compra, ninguna basura, solo reciclado, comida y tratamientos naturales, entonces un año de vida “ecológicamente correcta” para contribuir a la salvación del planeta! Misión imposible?.

Probablemente, si tomamos en cuenta que en este experimento Colin implica la entera familia: mujer shopping-dependiente, hija pequeña que usa todavía pañuelos, perro y sus viejos y cómodos hábitos de una “modern family”. Conducir una vida sin consecuencias importantes sobre el medioambiente significa, inútil decirlo, hacer varias renunciaciones también muy importantes que no pueden no parecer raras en una ciudad, como Nueva York, símbolo del capitalismo occidental. Pero el brillante ecologista se deja abiertas algunas ventanas tecnológicas con impacto cero. Lo que se persigue por esta película no es tan el cambio radical del público, cuanto la posibilidad de abrir un espacio de debate para demostrar que una vida diferente, no propio a impacto cero como intenta Beavan, es posible.

- *DÓNDE (contexto, ambiente, situaciones y sociedad que describe)*

La historia se desarrolla en Nueva York, Manhattan. La sociedad en que está desarrollado este proyecto es caracterizada por un consumo excesivo y sin límites, situación típica del mundo occidental, que no está atenta a cuidarse en modo particular con respecto a los derroches y a los impactos sobre el medioambiente.

- *QUIÉN (personajes: roles, valores, situaciones que se encuentran)*

El protagonista Colin Beavan es un periodista experto en temas medioambientales y trabaja para los periódicos *Esquire* y *New York Times*. Colin Beavan un día decide experimentar en primera persona el sentido verdadero de vivir en manera sostenible; en esta aventura de vida, que va a durar un año a cero impacto, él implica su mujer, su hija pequeña, su perro y su hogar de Nueva York. Su experiencia ha tenido un gran efecto en todo el mundo, así de llegar a ser un proyecto multimedial y interactivo: contada antes en un blog, todavía ahora en activo, después en un libro y en esta película.

- *CÓMO (estrategias, situaciones, simbolismos que se utilizan)*

La estrategia utilizada es la de narrar la historia del escritor siguiéndolo cotidianamente en sus acciones hechas en primera persona y junto a la familia. Están puestas en evidencia las dificultades encontradas en el intentar a vivir sin impacto, las alternativas posibles puestas en acto para las acciones cotidianas, las modalidades adoptadas para implicar y convencer los que le rodea, principalmente su mujer y hija pequeña, que se puede llegar a la meta.

- *LENGUAJE CINEMATOGRAFICO (sonido, luz, colores, paisajes, lenguaje simbólico y planos cinematográficos, contrastes)*

El lenguaje cinematográfico adoptado es lo típico de un documental, hay una alternancia de momentos narrativos y entrevistas. La atención más que sobre la estética y el cuidado de la imagen, se centra en los contenidos y en las acciones de los protagonistas. A menudo la cámara toma las escenas de vida cotidiana en manera estática.

B) RELACIONAR

- *Interpretar el argumento y las escenas relevantes sobre el tema nuclear de esa Semana*

El documental pone la atención en la importancia que tiene la conducta personal cotidiana con respecto a la atención y al cuidado del medioambiente y de los recursos naturales. También en el documental se destaca la importancia de modelos de comportamiento que pueden ser aplicados cada día para empezar a adoptar estilos de vida sostenibles.

- *Reflexionar sobre las ideas que sugiere para la formación*

La mayoría de las escenas pueden relacionarse con aspectos educativos y formativos. En todas las escenas del documental se pueden encontrar estímulos para reflexionar con respecto al cuidado del medio ambiente, a través del esfuerzo de actuar estilos de vida sostenible.

- *Profundizar sobre el aprendizaje que nos provoca en nuestra vida cotidiana y profesional*

Lo que se puede sacar de este documental y llevarlo como competencia en la vida profesional, especialmente para quien estudia y trabaja con el mundo del medio ambiente, social y educativo, es la consideración de la importancia de los comportamientos cotidianos y de la toma de conciencia personal con respecto al entorno vivido.

C) APLICAR A NIVEL DIDÁCTICO

- *Sentdo y destinatarios (transferencia a nivel formativo)*

Documental para adolescentes y adultos. Se puede trabajar a nivel de enseñanza escolar obligatoria y a nivel universitario (estudios de filosofía, educación, psicología, derecho, ciencias políticas, sociología, antropología...), a nivel de formación profesional o a nivel de postgrado, Máster o Doctorado de investigación.

- *Objetivos (que objetivos de formación sugieres y que se podría conseguir profundizando a partir del visionado de esta película)*

- Reflexionar sobre la responsabilidad personal en la vida cotidiana con respecto al posible impacto sobre el medioambiente
- Reflexionar sobre los hábitos cotidianos y sobre la dificultad a cambiarlos
- Reflexionar sobre los roles de los hombres y de las mujeres en la trasmisión de valores positivos

- Reflexionar sobre la buena educación (una correcta educación puede llegar a resultados inesperados).

- *Contenido (formación pedagógica, inicial o permanente, que consideres que puede relacionarse)*

Educación para la Sostenibilidad. Estilos de vida sostenibles y respetuosos con el medio ambiente, atención a los recursos naturales y a no derrochar.

- *Metodología (que estrategias didácticas plantearías para conseguir los objetivos)*

Foro abierto, debates simulados, mesas redondas, trabajos de grupo, juego de roles, visión de documentarios, talleres prácticos.

- *Documentación (documentos o lecturas de soporte)*

El documental se basa en un proyecto realmente llevado a cabo por la familia del protagonista y se desarrolla a partir del libro titulado "No impact man".